

แผนเสริมสร้าง และแผนเผชิญเหตุ เพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อจัดทำแผนเสริมสร้าง และแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา โดยใช้มาตรการด้านการป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม (3ป.) เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำ ตลอดจนสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ข้อ 1. การจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัย 1.1 เร่งสร้างสถานศึกษาปลอดภัยเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยจากการคุกคาม ในชีวิตรูปแบบต่างๆ และภัยอื่นๆ

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดทำเอกสารฉบับนี้สำเร็จด้วยความเรียบร้อย

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
สารบัญแผนผัง/แผนภาพ	ง
สารบัญตาราง	จ
ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา	1
หลักการและแนวคิด	6
วัตถุประสงค์	7
เป้าหมาย	8
มาตรการความปลอดภัย (มาตรการ 3ป.)	9
ขอขยายสถานศึกษา	10
ระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE SAFETY CENTER 4 MOE Safety Center	12
แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา	13
แผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา	32
แนวทางการดำเนินการเผชิญเหตุ	33
การกำกับติดตาม และประเมินผล	44
บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	45
แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเพื่อรองรับภัยพิบัติด้านต่างๆของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)	47
แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเพื่อรองรับภัยพิบัติด้าน อัคคีภัย”	48
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอัคคีภัย	48
ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยป้องกันและระงับอัคคีภัย	53
แผนผังที่ตั้งของถังดับเพลิง ตู้ควบคุมไฟฟ้า และน้ำประปา	63
โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดอัคคีภัย	65
จุดรวมพลกรณีเกิดอัคคีภัย	67
ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดอัคคีภัย	68
แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเพื่อรองรับภัยพิบัติด้าน “กรณีเกิดแผ่นดินไหว	73
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผ่นดินไหว	73
โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดแผ่นดินไหว	78
จุดรวมพลกรณีเกิดแผ่นดินไหว	80
ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดแผ่นดินไหว	81
บรรณานุกรม	86

ภาคผนวก

สารบัญแผนผัง / แผนภาพ

	หน้า
แผนผังที่ 1 แสดงแผนภูมิโรงเรียน	5
แผนผังที่ 2 แสดงแนวทางการดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา	13
แผนผังที่ 3 แสดงการดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา	30
แผนผังที่ 4 แสดงแนวทางดำเนินการเตรียมพร้อมการเผชิญเหตุ	32
แผนผังที่ 5 แสดงองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้ไฟติดยุติลงได้	49
แผนผังที่ 6 แสดงชนิดและคุณสมบัติของถังดับเพลิงที่ใช้โดยทั่วไป	53
แผนผังที่ 7 แสดงชนิดของถังดับเพลิงและคุณสมบัติที่ใช้ดับเพลิง	56
แผนผังที่ 8 แสดงแผนภูมิภาพวิธีใช้ถังดับเพลิง	59
แผนผังที่ 9 แสดงวิธีการตรวจสอบถังดับเพลิง	60
แผนผังที่ 10 แสดงตู้ควบคุมไฟฟ้า	60
แผนผังที่ 11 แสดงตู้ควบคุมไฟฟ้าโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิหาคาร)	61
แผนผังที่ 12 แสดง กระดิ่งเตือนภัย	61
แผนผังที่ 13 แสดงป้ายทางหนีไฟ	62
แผนผังที่ 14 แสดงแผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 1	63
แผนผังที่ 15 แสดงแผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 2	64
แผนผังที่ 16 แสดงแผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 3	64
แผนผังที่ 17 แสดงแผนผังจุดรวมพลของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิหาคาร) กรณีเกิดอัคคีภัย	67
แผนผังที่ 18 แสดงแผนการดับเพลิง	70
แผนผังที่ 19 แสดงแผนการอพยพหนีไฟ	71
แผนผังที่ 20 แสดงระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว ตามมาตราเมอร์คัลลี	75
แผนผังที่ 21 แสดงแผนผังจุดรวมพลของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิหาคาร) กรณีเกิดแผ่นดินไหว	80
แผนผังที่ 22 แสดงแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหว	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียน	3
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา	3
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูล ครู บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)	4
ตารางที่ 4 แสดงประเภทของไฟ	50
ตารางที่ 5 แสดงชนิดและคุณสมบัติของถังดับเพลิงที่ติดตั้งภายในอาคารโรงเรียนวัดมะขามฯ	57
ตารางที่ 6 แสดงโครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดอัคคีภัย	65
ตารางที่ 7 แสดงโครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดแผ่นดินไหว	78

ข้อมูลสถานศึกษา

ข้อมูลเบื้องต้นของสถานศึกษา

- โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1
ที่ตั้ง 12 หมู่ 3 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000
โทรศัพท์ 02-598-0020

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ตั้งอยู่เลขที่ 12 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2466 ปัจจุบันมีอาคารเรียน 3 หลัง มีจำนวนห้องเรียน 11 ห้องเรียน และมีห้องเรียนพิเศษคือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพยาบาล ห้องประชุม และห้องสมุด มีภารกิจหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล

พื้นที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง ระยะทางจากโรงเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร

วิสัยทัศน์ (Vision)

เด็กดีมีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานประเพณี มีวิถีพอเพียง เคียงคู่ค่านิยม 12 ประการ

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นพลโลก (World Citizen) ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับชาติและนานาชาติ
2. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) สร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียม พัฒนาสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGS)
3. เสริมสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ รู้สิทธิและหน้าที่ อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
4. พัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21
5. พัฒนาระบบคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบบูรณาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
6. พัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ (Strategy)

1. พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2. พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ
3. ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อการศึกษาและการสร้างโอกาสในการเข้าถึง บริการทางการศึกษาของนักเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเท่าเทียม สถานศึกษามีความปลอดภัย ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาสมรรถนะครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
5. จัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพแบบบูรณาการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
6. พัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล

ปรัชญา

ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต “ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก”

เอกลักษณ์

เคารพผู้ใหญ่ ใฝ่ในคุณธรรม สื่อนำอย่างสร้างสรรค์ สัมพันธ์สิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมวินัย

อัตลักษณ์

ยิ้มง่าย ไหว้สวย

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า - เหลือง

อักษรย่อ

ม.ช.

เปิดทำการสอนตั้งแต่ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง

- จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวน 226 คน 11 ห้องเรียน

ระดับปฐมวัย จำนวน 36 คน

ระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 126 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 64 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียน

ชั้น	จำนวนนักเรียน			จำนวนห้องเรียน
	ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลปีที่ 2	9	6	15	1
อนุบาลปีที่ 3	9	9	18	1
รวมระดับปฐมวัย	18	15	33	2
ประถมศึกษาปีที่ 1	6	13	19	1
ประถมศึกษาปีที่ 2	10	12	22	1
ประถมศึกษาปีที่ 3	11	9	20	1
ประถมศึกษาปีที่ 4	8	14	22	1
ประถมศึกษาปีที่ 5	14	8	22	1
ประถมศึกษาปีที่ 6	18	4	22	1
รวมระดับประถมศึกษา	67	60	127	6
มัธยมศึกษาปีที่ 1	8	14	22	1
มัธยมศึกษาปีที่ 2	17	13	30	1
มัธยมศึกษาปีที่ 3	15	2	17	1
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น	10	29	69	3
รวมทั้งสิ้น	125	104	229	11

- จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน

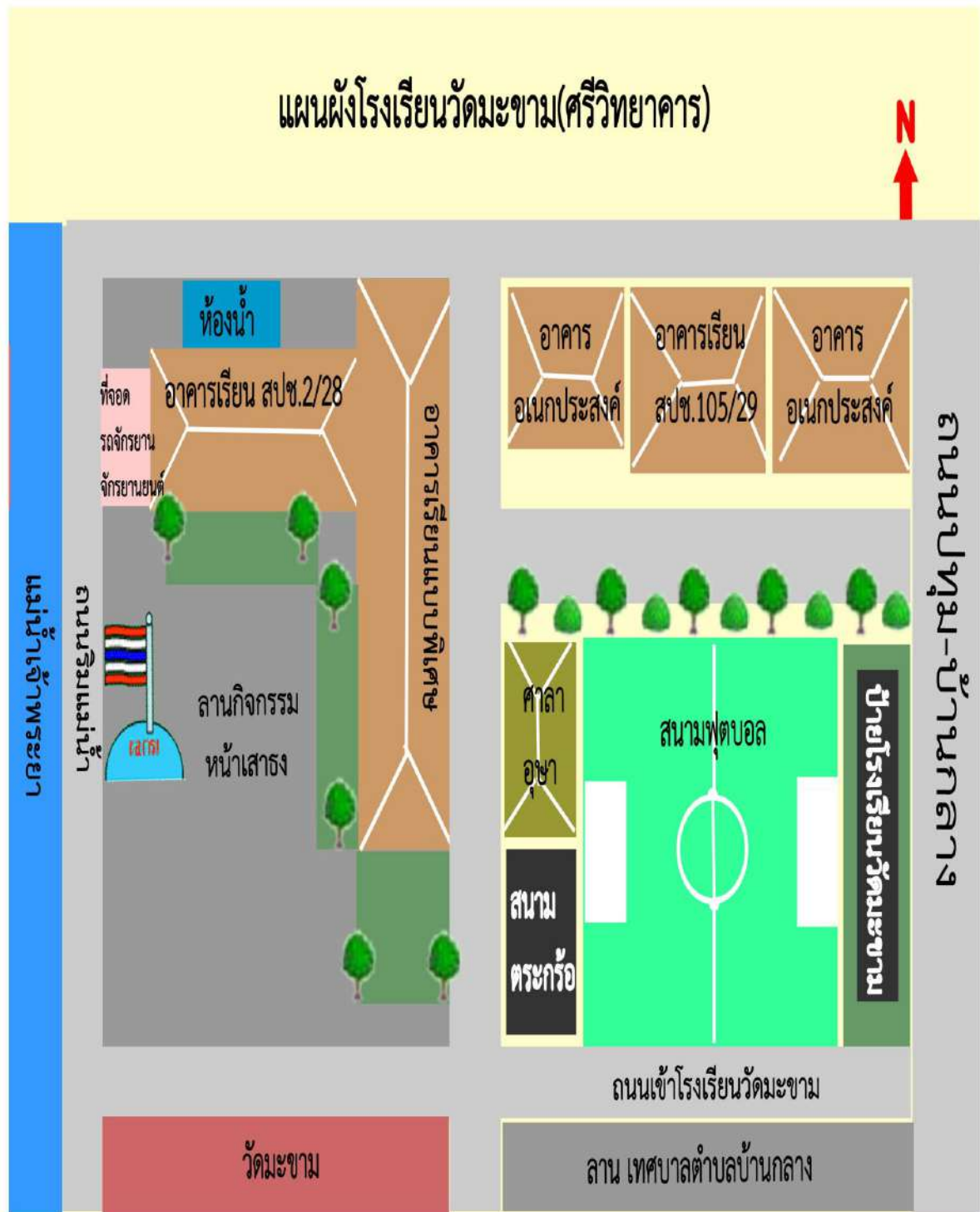
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตำแหน่ง	จำนวน
ผู้อำนวยการ	1
ครูชำนาญการพิเศษ	3
ครูชำนาญการ	7
ครู	3
ครูผู้ช่วย	1
ครูอัตราจ้าง (งบ อบจ.)	2
พี่เลี้ยงเด็กพิการ	1
นักการภารโรง (ช่างสี ช.4)	1
รวม	19

**รายชื่อคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ให้การดูแลช่วยเหลือ และผู้ประสานงาน กรณีเกิดเหตุ
ตามมาตรการการรักษาความปลอดภัย การดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน
โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)**

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูล ครู บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

ที่	ชื่อ - นามสกุล			ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1	นาย	นุพล	ตะเนา	ผู้อำนวยการ	086-004 2099
2	นาง	สุกัลยา	ธีระปัญญา	ครูชำนาญการพิเศษ	087-811 0603
3	นาง	สุพัตรา	ศรีจันทร์	ครูชำนาญการพิเศษ	086-063 4171
4	นาง	กัญญา	วงศ์ไทย	ครูชำนาญการพิเศษ	084-026 5088
5	นางสาว	สุชาวดี	กัณหา	ครูชำนาญการ	084-331 4856
6	นาง	ภัทรจาริน	พัฒน์พันธุ์	ครูชำนาญการ	093-163 9953
7	นางสาว	สุดารัตน์	บุญมา	ครูชำนาญการ	087-601 7492
8	นางสาว	สุนิสา	สระชัย	ครูชำนาญการ	088-077 5246
9	นางสาว	น้ำทิพย์	พิศววงศ์	ครูชำนาญการ	087-993 5726
10	นาย	มลธวัช	วิลัยลา	ครู	084-953 3088
11	นางสาว	ปรีตตา	วันยุมา	ครูชำนาญการ	087-356 9008
12	นางสาว	พรสวรรค์	ทนขุนทด	ครู	091-408 7442
13	นางสาว	ปัญญามาศ	คล้ายแพร	ครูชำนาญการ	089-124 2343
14	นางสาว	ศิริประภา	หาญพุด	ครูผู้ช่วย	094-198 1663
15	นาย	ศุภวัฒน์	แสงอ่อน	ช่างสี ช.4	083-019 5192
16	นาย	ชรินทร์	กลีบเมฆ	ครูอัตราจ้าง (งบ อบจ.)	089-794 6483
17	นางสาว	ศิริพร	แสงศรี	ครูอัตราจ้าง (งบ อบจ.)	087-019 1168
18	นางสาว	พนิดา	สุนนางกุล	พี่เลี้ยงเด็กพิการ	065-058 5815
19	นาย	ศุภวัฒน์	แสงอ่อน	นักการภารโรง (ช่างสี ช.4)	086-789 5556

แผนผังที่ 1 แสดงแผนผังโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

หลักการและแนวคิด

ปัจจุบันสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา มีมากมายหลากหลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้จำแนกขอบข่ายภัยสถานศึกษาไว้ 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)
- 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)
- 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)
- และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

ภัยเหล่านี้อาจเกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ มีความซับซ้อน รุนแรงมากขึ้น และเกิดขึ้นซ้ำๆ ส่งผลกระทบต่อสภาพ ร่างกายและจิตใจ ในหลายปีที่ผ่านมาภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึง ภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นต้น

เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาที่อาจจะเกิดแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบาย 7 วาระเร่งด่วน (Quick Win) ข้อที่ 1 ความปลอดภัย ของผู้เรียนให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความปลอดภัย สถานศึกษาและได้บูรณาการความร่วมมือจาก 8 กระทรวง และอีก 2 หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Center) เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบ และกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัย การป้องกันดูแล ช่วยเหลือหรือเยียวยา และแก้ไขปัญหา แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3ป. ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำ เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและประชาชน ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ทำให้เกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคง และยั่งยืน

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) จึงได้จัดทำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุ เพื่อความปลอดภัย สถานศึกษา ให้กับสถานศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการลดระดับความรุนแรงระงับเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาสร้างความปลอดภัย ให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษาจัดทำ และนำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสถานศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

เป้าหมาย

1. นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
2. โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) มีระบบเสริมสร้างความปลอดภัยและแผนเผชิญเหตุตามมาตรการความปลอดภัยและบริบทของสถานศึกษา

มาตรการความปลอดภัย

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ได้กำหนด มาตรการ 3ป. ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม เป็นมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำ เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่น ให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน ดังนี้

1. การป้องกัน

การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนความปลอดภัย การจัดโครงสร้าง การบริหาร การวิเคราะห์ และการประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของสถานศึกษา ดังนี้

- 1.1 การประเมินปัจจัยเสี่ยงความไม่ปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.2 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- 1.3 การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.4 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- 1.5 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.6 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.7 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- 1.8 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.9 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.10 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการ

2. การปลุกฝัง

การปลุกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างเจตคติที่ดี การมีจิตบริการ และเสริมสร้างทักษะ ความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน

2.1 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

2.2 จัดกิจกรรมการสร้างเจตคติที่ดี การมีจิตบริการ และเสริมสร้างทักษะ ความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การปราบปราม

การปราบปราม หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเผชิญเหตุ การเข้าถึงสถานการณ์ การแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัย และการดำเนินการกับบุคคลที่ละเมิด หรือประพฤติไม่เหมาะสม ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และเป็นธรรม รวมถึงการช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟู ดังนี้

- 3.1 การจัดการแก้ไขปัญหา กรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา
- 3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย
- 3.3 ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และรวดเร็ว

ขอบข่ายภัยสถานศึกษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 หมวด 7 มาตรา 63 ระบุว่า โรงเรียนและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัย แก่นักเรียน นักศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ได้กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้นสถานศึกษา ควรมีแนวทาง ระบบ และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2564) ได้จำแนก ขอบข่ายภัยสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)
 - 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)
 - 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)
- และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ดังนี้

1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

- 1.1 การล่อลวงละเมิดทางเพศ
- 1.2 การทะเลาะวิวาท
- 1.3 การกลั่นแกล้งรังแก
- 1.4 การข่มขู่ประทุษร้ายและการจลาจล
- 1.5 การก่อวินาศกรรม
- 1.6 การระเบิด
- 1.7 สารเคมีและวัตถุอันตรายทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ
- 1.8 การล่อลวง ลักพาตัว

2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

- 2.1 ภัยธรรมชาติ (แผ่นดินไหว น้ำท่วม สึนามิ แผ่นดินถล่ม ฯลฯ)
- 2.2 ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง
- 2.3 ภัยจากยานพาหนะ
- 2.4 ภัยจากการจัดกิจกรรม
- 2.5 ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์

3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)

- 3.1 การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง
- 3.2 การคุกคามทางเพศ
- 3.3 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

- 4.1 โรคทางจิตเวช
- 4.2 การติดเกม
- 4.3 สารเสพติด

- 4.4 โรคอุบัติใหม่
- 4.5 ภัยไซเบอร์
- 4.6 การพนัน
- 4.7 มลภาวะเป็นพิษ
- 4.8 โรคระบาดในสัตว์
- 4.9 ภาวะทุพโภชนาการ

ระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE SAFETY CENTER 4 MOE Safety Center

เป็นระบบมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยใช้หลัก Digital Based Management เป็นรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้อง ค้ำครองความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการเสริมสร้างทักษะให้นักเรียน มีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา หรือประชาชน สามารถเข้าถึงระบบ MOE Safety Center เมื่อมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และมีความประสงค์ที่จะร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือเตือนให้ทราบว่าสถานศึกษาแห่งหนึ่งกำลังเกิด ภัยอย่างหนึ่งอย่างใดใน 4 กลุ่มภัย ได้แก่

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)

และ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกาย และจิตใจ (Unhealthiness)

ทั้งนี้ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน ที่ได้รับผลกระทบ ประสบเหตุหรือเห็นเหตุการณ์ สามารถแจ้งเหตุได้ 4 ช่องทาง ดังนี้

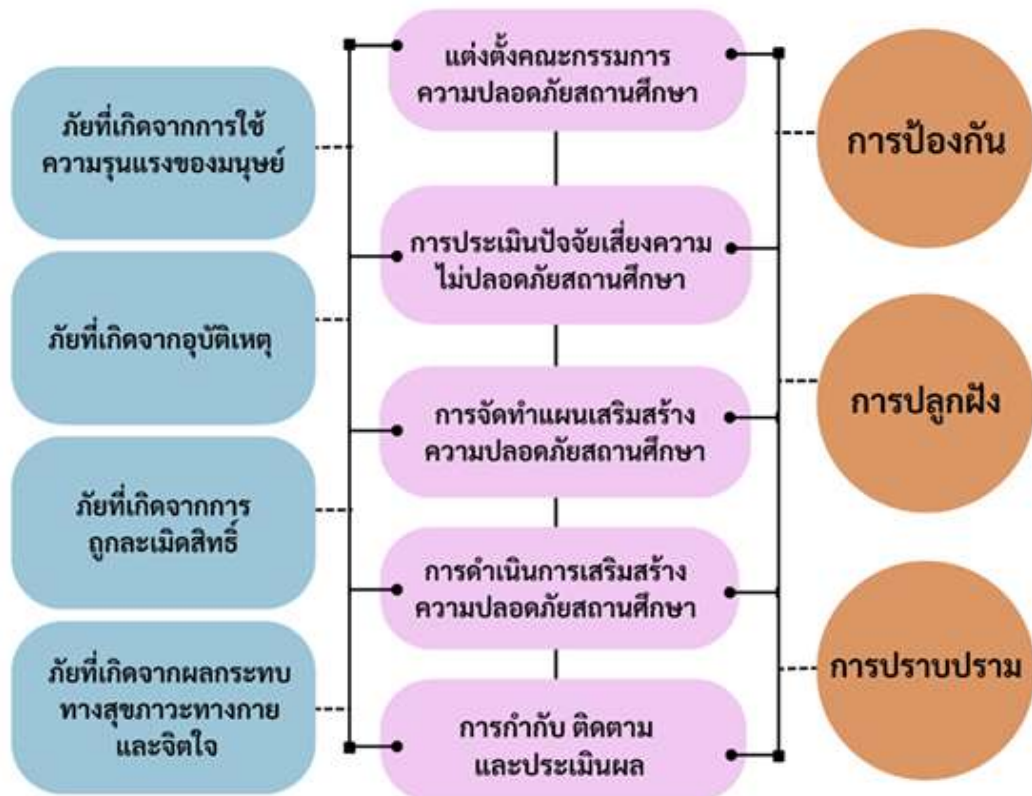
1. Application MOE Safety Center
2. Website www.moesafetycenter.com
3. LINE@MOESafetyCenter

หรือที่ 4. Call Center 02-126-6565

แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา ตามมาตรการความปลอดภัย และบริบทของสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการความปลอดภัยสถานศึกษา สร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา มีแนวทาง การดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ดังนี้

แผนผังที่ 2 แนวทางการดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา

โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ดูแล แก้ไขปัญหา ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สัดส่วนของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามบริบทที่เหมาะสมของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และผู้ปกครอง
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.4 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้ที่ได้รับการมอบหมาย
- 1.5 คณะทำงานระดับสถานศึกษา (ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง สภานักเรียน)

2. การประเมินปัจจัยเสี่ยงความปลอดภัยสถานศึกษา

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) วิเคราะห์และประเมินปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา และจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา

3. การจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ดำเนินการจัดทำแผนเสริมสร้างปลอดภัยสถานศึกษา ตามมาตรการความปลอดภัย และบริบทของสถานศึกษา ที่ได้จากการประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยงของสถานศึกษา จากมาตรการ 3ป. ซึ่งประกอบด้วย การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม และให้ครอบคลุมภัย 4 กลุ่ม คือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกาย และจิตใจ (Unhealthiness)

3.1 มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา ตามหลัก 3ป. ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการปลูกฝัง มาตรการปราบปราม

3.2 ภัยสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบ ทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) รายละเอียดดังนี้

3.1 มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา ตามหลัก 3ป. ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการปลูกฝัง มาตรการปราบปราม ซึ่งมีรายละเอียด แนวทางปฏิบัติ ดังนี้

3.1.1 การป้องกัน

3.1.1.1 กำหนดพื้นที่ความปลอดภัย

1) ประชุม ชี้แจง วางแผน การดำเนินงานด้านความปลอดภัยสถานศึกษา ร่วมกับ บุคลากร ภาควิชาครูช่วย และหน่วยงาน องค์กร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) กำหนดพื้นที่ควบคุมความปลอดภัย รวมถึงป้ายสัญลักษณ์ และอุปกรณ์ควบคุม ความปลอดภัยส่วนบุคคล

3) จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงความเสี่ยงในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

4) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

3.1.1.2 จัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

1) แต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมจาก ภาควิชาครูช่วย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) เสนอแผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบงาน

4) กำหนดนโยบายความปลอดภัยสถานศึกษา

5) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์นโยบาย และแผนเสริมสร้างความปลอดภัย

สถานศึกษา

3.1.1.3 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศในสถานศึกษา

1) จัดสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพภูมิทัศน์ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องพิเศษ และห้องอื่นๆ ให้มีความปลอดภัย

2) จัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษาที่หลากหลาย

3.1.1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา

1) สำรวจและประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

2) สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา

3) กำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงานของคณะกรรมการความปลอดภัย

สถานศึกษา

4) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา

5) ประสานความร่วมมือของคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา ภาควิชา วิทยาลัย และหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา

1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัย

สถานศึกษา

2) จัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ

3) เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบด้าน

4) วิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบหมวดหมู่สารสนเทศ

5) จัดทำรายงานระบบข้อมูลสารสนเทศ และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

3.1.1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย

1) ประสานความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในพื้นที่

และภาคส่วนต่างๆ

2) มีการประชุมวางแผนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษาร่วมกัน

3) มีกิจกรรมการดำเนินงานในการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

4) มีการประเมินผลร่วมกัน

5) มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความร่วมมือ มีการยกย่องชมเชยภาคี

เครือข่าย

3.1.1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

1) แต่งตั้งคณะทำงานด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์องค์กร

2) กำหนดรูปแบบการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ช่องทาง

ประกอบด้วย

(1) On Ground ได้แก่ การจัดป้าย นิทรรศการ จัดทำเอกสาร ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ในวันสำคัญต่างๆ

(2) On Line ได้แก่ การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ทางสื่อสังคม ออนไลน์ในรูปแบบ ต่างๆ เช่น Facebook, Line เป็นต้น

(3) On Air ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเสียงตามสาย ทั้ง ในสถานศึกษา และชุมชน

3) ปรับรูปแบบระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา ให้ สอดคล้อง กับบริบทและสถานการณ์ของสถานศึกษา

3.1.1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1) แต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2) คัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม ได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

3) เก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การเยี่ยมบ้าน การสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น

4) จัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนกลุ่มต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

(1) กลุ่มปกติ จัดกิจกรรมส่งเสริม ความสามารถตามปกติ

(2) กลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรมป้องกันปัญหา

(3) กลุ่มมีปัญหา จัดกิจกรรมแก้ปัญหา และระบบส่งต่อ

5) สรุป รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1.1.9 การประเมินนักเรียน รายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญาและ ความต้องการ

1) มอบหมายให้ครูประจำชั้นมีหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล

2) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินนักเรียนรายบุคคลที่ครอบคลุมทุกด้าน

3) ครูประจำชั้นดำเนินการประเมินนักเรียนรายบุคคล

4) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ รายงานผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล

3.1.2 การปลูกฝัง

3.1.2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนักการรับรู้ และความเข้าใจด้านความไม่ปลอดภัย ให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม

1) สสำรวจข้อมูลด้านความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

2) จัดลำดับความรุนแรงเร่งด่วนของความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

3) ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเพิ่มเนื้อหาด้านความไม่ ปลอดภัย สถานศึกษาที่สอดคล้องกับความรุนแรง เร่งด่วน

4) จัดทำคู่มือ/แนวทางว่าด้วย ความปลอดภัยสถานศึกษา

5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านความปลอดภัยสถานศึกษา ให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

6) จัดทำศูนย์บริการสื่อด้านความปลอดภัยสถานศึกษา เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม

3.1.2.2 พัฒนางองค์ความรู้โดยการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

1) ประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อชี้แจงแนวทางเกี่ยวกับความ ไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

2) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาความปลอดภัย สถานศึกษาในรายวิชาต่างๆ

3) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และชุมชน

4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องความปลอดภัย สถานศึกษา ผ่านกิจกรรม Classroom meeting ระหว่างสถานศึกษา กับผู้ปกครอง

3.1.2.3 การจัดกิจกรรมสร้างเจตคติที่ดี การมีจิตบริการ ทักษะ ประสพการณ์และ สมรรถนะ ด้านความปลอดภัยให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1) จัดเวทีประชาธิปไตยในสถานศึกษา ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน มุมมอง แนวคิด และข้อเสนอแนะต่างๆ

2) จัดกิจกรรมเสริมทักษะประสพการณ์ที่เน้นการลงมือปฏิบัติที่เชื่อมโยง กับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3) จัดกิจกรรมสอดแทรกด้านความปลอดภัยสถานศึกษาในกิจกรรมวัน สำคัญต่างๆ

4) สรรหาต้นแบบผู้จัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่เป็นเลิศ

3.1.3 การปราบปราม

3.1.3.1 การจัดการแก้ไขปัญหา กรณีเกิดเหตุความปลอดภัยในสถานศึกษา

1) กำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการ หรือการระงับเหตุ การช่วยเหลือเมื่อ เกิดเหตุในสถานศึกษา และสร้างการรับรู้ร่วมกันทุกภาคส่วน

2) จัดตั้งคณะทำงานเคลื่อนที่เร็ว (Roving Team) ที่สามารถเข้าระงับเหตุ ได้อย่างทันเหตุการณ์

3) เตรียมบุคลากร และเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่พร้อมรับสถานการณ์

4) ติดตั้งระบบเตือนภัย เช่น กล้อง วงจรปิด สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้ เป็นต้น

5) ซ้อมระงับเหตุอย่างต่อเนื่อง เช่น การดับเพลิง การซ้อมหนีไฟ การปฐม พยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น

6) ประสานงานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทัน
เหตุการณ์

7) ส่งต่อผู้ประสบเหตุ เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

8) กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

3.1.3.2 การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

1) จัดทำข้อมูลบุคคลและหน่วยงาน ในพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา ที่สามารถ
ติดต่อ ประสานงานและให้การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที

2) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเยียวยา ฟื้นฟู และให้คำปรึกษา โดยการมีส่วนร่วม
ของภาคีเครือข่ายต่างๆ

3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสม

4) ประสานงานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงานและองค์กรที่
เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูและให้คำปรึกษา

5) จัดระบบประกันภัยรายบุคคล หรือรายการที่สามารถให้การคุ้มครอง
สำหรับ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

6) สร้างขวัญกำลังใจ โดยการติดตาม เยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.1.3.3 ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเป็นธรรมและ รวดเร็ว

1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านกฎหมาย ให้ผู้ประสบเหตุได้รับ
ความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

2) รายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานต้นสังกัด

3) ดำเนินคดี จำแนกประเภทของเหตุที่เกิดขึ้น ติดต่อประสานงานผู้ปกครอง
เพื่อดำเนินการ หรือดำเนินการแทนผู้ปกครอง ให้การคุ้มครองนักเรียนให้อยู่ในความปลอดภัย

3.2 ภัยสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)
ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบ ทาง
สุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) โดยมีรายละเอียด แนวปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

3.2.1.1 การล่วงละเมิดทางเพศ

- 1) สำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยง
- 2) เฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และพัฒนาพื้นที่เสี่ยงให้ปลอดภัย
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 4) จัดระบบการสื่อสาร เพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งใน
สถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง

- ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 6) จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน
 - 7) ฝึกทักษะการปฏิเสธและการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่างๆ
 - 8) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
 - 9) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
 - 10) แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือ
 - 11) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม

3.2.1.2 การทะเลาะวิวาท

- ทะเลาะวิวาท
- 1) จัดทำระเบียบในการประพฤติปฏิบัติตนในสถานศึกษา
 - 2) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการปฏิบัติตามระเบียบ
 - 3) เฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรมทั้งในระดับชั้นเรียน สถานศึกษา และชุมชน
 - 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังในสถานศึกษาและชุมชน
 - 5) จัดระบบสื่อสาร เพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 6) ให้ความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม และผลกระทบที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท
 - 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม
 - 8) จัดเวทีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
 - 9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
 - 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา
 - 11) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

3.2.1.3 การกลั่นแกล้งรังแก

- กลั่นแกล้งรังแก
- 1) สำนวณนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทั้งกลุ่มผู้กระทำ และผู้ถูกรกระทำ
 - 2) จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา
 - 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
 - 4) จัดระบบการสื่อสาร เพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 5) ให้ความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม และผลกระทบที่เกิดจากการกลั่นแกล้งรังแก
 - 6) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
 - 7) จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
 - 8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุ ทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
 - 9) ดำเนินการตามระเบียบข้อตกลง โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

ผู้กระทำ

10) ติดตาม เยี่ยมเยือน ให้กำลังใจผู้ถูกระทำ และสร้างความเข้าใจกับ

3.2.1.4 การชุมนุมประท้วงและการจลาจล

- 1) สำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) เผากระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเผากระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 4) จัดระบบการสื่อสาร เพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งใน

สถานศึกษาและชุมชน

5) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย สิทธิและหน้าที่

พลเมือง

6) สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุมประท้วง

และการจลาจล

7) จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

8) จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาสที่

เหมาะสม

9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา

11) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

3.2.1.5 การก่อวินาศกรรม

- 1) สำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) เผากระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเผากระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 4) จัดระบบการสื่อสาร เพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งใน

สถานศึกษาและชุมชน

5) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย สิทธิและหน้าที่

พลเมือง

6) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการก่อวินาศกรรม

7) จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาสที่

เหมาะสม

8) จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม

9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา

11) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการใกล้ชิดประนีประนอม
ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

3.2.1.6 การระเบิด

- 1) สำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) สำนวนข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุประกอบระเบิด
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 4) จัดระบบการสื่อสารเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียน
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด
- 6) จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาสที่

เหมาะสม

- 7) จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
- 8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 9) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 10) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการใกล้ชิดประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

3.2.1.7 สารเคมีและวัตถุอันตรายทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ

- 1) จัดทำมาตรการและแนวปฏิบัติในการดำเนินการ ลด ละ เลิก การใช้
สารเคมีและวัตถุอันตราย
- 2) จัดเก็บสารเคมีและวัตถุอันตรายในสถานที่ให้มิดชิด
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังการใช้สารเคมีและวัตถุอันตรายทั้งใน
สถานศึกษาและชุมชน
- 4) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมีและวัตถุ
อันตราย
- 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
ดำเนินชีวิต
- 6) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานที่จริงในพื้นที่

7) ติดต่อประสานงานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา

8) ดำเนินการตามมาตรการและข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน

3.2.1.8 การล่อลวง ลักพาตัว

- 1) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 2) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน ผู้ใกล้ชิด และ

บุคคลภายนอก

- 3) จัดทำข้อมูลช่องทางขอความช่วยเหลือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ใน
สถานศึกษาและชุมชน
- 4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 5) จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน
- 6) ฝึกทักษะการปฏิเสธ การเอาตัวรอด และการขอความช่วยเหลือใน
สถานการณ์ต่างๆ
- 7) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความ
ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 8) แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือ
- 9) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหา

3.2.2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

3.2.2.1 ภัยธรรมชาติ (แผ่นดินไหว น้ำท่วม สึนามิ แผ่นดินถล่ม ฯลฯ)

- 1) สำรวจข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
- 2) จัดทำแผนป้องกันภัยทางธรรมชาติ
- 3) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการป้องกันภัยธรรมชาติ
- 4) ชักซ้อมการเผชิญเหตุภัยธรรมชาติ
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
รูปแบบต่างๆ
- 6) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเผชิญปัญหาภัยธรรมชาติ
- 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความ
ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 9) ติดต่อสื่อสารภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือและ
แก้ปัญหา
- 10) ประสานงานหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และ
ฟื้นฟูจิตใจ

3.2.2.2 ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง

- 1) ตรวจสอบสภาพของอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้าง
- 2) ติดป้ายสัญลักษณ์ในอาคาร หรือพื้นที่ที่ไม่แข็งแรงและมีความเสี่ยง
- 3) ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการเข้าพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
- 4) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงหลักการสร้างความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต
- 5) ฝึกทักษะการสังเกตและหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยง
- 6) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเอาตัวรอด เมื่อประสบภัยจากอาคารเรียนและ
สิ่งก่อสร้าง

ที่มีประสิทธิภาพ

7) สร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมและดำเนินการช่วยเหลือและแก้ปัญหา

8) ประสานงานหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้ความช่วยเหลือ

3.2.2.3 ภัยจากยานพาหนะ

การเดินเท้า

1) สำรวจข้อมูลยานพาหนะในสถานศึกษา

2) จัดระบบสัญญาณจราจรในสถานศึกษา สำหรับยานพาหนะประเภทต่างๆ และ

3) จัดทำแผนให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากยานพาหนะ

4) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อการช่วยเหลือ

5) ส่งเสริมสนับสนุนการทำประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ

6) จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการใช้รถ ใช้ถนนและเครื่องหมายจราจร

7) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อประสบภัยจาก

ยานพาหนะ

8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎจราจร

9) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความ

ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

10) ติดต่อสื่อสารภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือ

และแก้ปัญหา

11) ประสานงานหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และ

ฟื้นฟูจิตใจ

3.2.2.4 ภัยจากการจัดกิจกรรม

1) แต่งตั้งคณะทำงานประเมินความเสี่ยงในการจัดกิจกรรมต่างๆ

2) จัดแยกกิจกรรมตามระดับความเสี่ยง

3) เสนอแนะแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงในกิจกรรมต่างๆ

4) สร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้ปลอดภัย

5) ฝึกทักษะการเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง

6) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยจากการปฏิบัติ

กิจกรรม

7) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความ

ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

8) ติดต่อสื่อสารภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือและ

แก้ปัญหา

9) ดำเนินการส่งต่อเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2.5 ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์

เป็นระบบ

ปลอดภัย

ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

- 1) สำรวจข้อมูลเครื่องมือ อุปกรณ์ จัดแยกส่วนที่ชำรุดและส่วนที่ใช้งานได้
- 2) จัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ให้ปลอดภัย
- 3) ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาและการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ ให้
- 4) จัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ หลักการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ให้
- 5) ฝึกทักษะการใช้ การบำรุงรักษา การจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์
- 6) จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของเครื่องมือ อุปกรณ์
- 7) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 8) ประสานภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ความช่วยเหลือ
- 9) ดำเนินการส่งต่อเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3.2.3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right)

3.2.3.1 การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

สถานศึกษาและชุมชน

ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

- 1) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 2) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน และผู้ใกล้ชิด
- 3) จัดทำข้อมูลช่องทางขอความช่วยเหลือเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ใน
- 4) กิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 5) จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน
- 6) ฝึกทักษะการปฏิเสธการเอาตัวรอด และการขอความช่วยเหลือ
- 7) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 8) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย
- 9) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 10) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.3.2 การคุกคามทางเพศ

สถานศึกษาและชุมชน

- 1) สำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เป็นจุดเสี่ยง
- 2) เฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และพัฒนาพื้นที่เสี่ยงให้ปลอดภัย
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 4) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งใน
- 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง

- ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
- 6) จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตรอบด้าน
 - 7) ฝึกทักษะการปฏิเสธ การเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่างๆ
 - 8) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
 - 9) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
 - 10) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย
 - 11) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม
 - 12) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.3.3 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

- รายบุคคล
- 1) สืบรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
 - 2) วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ ความขาดแคลน ของนักเรียน
 - 3) จัดทำแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามความขาดแคลน
 - 4) สร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อประสานความช่วยเหลือ
 - 5) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม
 - 6) บริการให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 - 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในความเสมอภาค เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 8) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
 - 9) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหา
 - 10) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

ต่อกัน

3.2.4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

3.2.4.1 โรคทางจิตเวช

- 1) สืบรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) ติดต่อประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อประเมินภาวะจิตใจ
- 3) จัดหลักสูตรการเรียนการสอนพิเศษรายบุคคล
- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 6) จัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน
- 7) จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
- 8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา

11) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการใกล้ชิดประนีประนอม
ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

12) ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3.2.4.2 ติดเกม

- 1) สำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) สำรวจข้อมูลพื้นที่แหล่งให้บริการร้านเกม
- 3) จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา
- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 6) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการติดเกม
- 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 8) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

- 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 11) ดำเนินการตามระเบียบข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน
- 12) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.4.3 สารเสพติด

- 1) สำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล
- 3) จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา
- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 6) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงโทษภัย และผลกระทบของการติดสารเสพติด
- 7) จัดกิจกรรมต่อต้านสารเสพติดในวันสำคัญต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- 8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 9) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

10) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

- 11) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 12) ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการใกล้ชิดประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

13) ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3.2.4.4 โรคอุบัติใหม่

- 1) สำรวจข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนรายบุคคลและบุคคลใกล้ชิด
- 2) จัดทำแผนการป้องกันโรคอุบัติใหม่ ตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด
- 3) บริการวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันโรคอุบัติใหม่
- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบสื่อสารเพื่อติดตามข้อมูลด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง
- 6) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่
- 7) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฏิบัติตน เพื่อความปลอดภัยจากโรคอุบัติใหม่
- 8) จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

- 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 11) ดำเนินการตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด
- 12) ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3.2.4.5 ภัยไซเบอร์

- 1) สำรวจข้อมูลการใช้งานระบบไซเบอร์ของนักเรียนรายบุคคล
- 2) จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา
- 3) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 4) จัดระบบสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้งานระบบไซเบอร์

โดยขาดวิจารณญาณ

- 6) จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 7) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

- 8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

- 9) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 10) ดำเนินการลงโทษตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้
- 11) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.4.6 การพนัน

- 1) สำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) สำรวจพื้นที่ที่เป็นแหล่งการพนัน
- 3) จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา

- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 6) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการพนัน
- 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 8) กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

- 9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

- 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 11) ดำเนินการลงโทษตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้
- 12) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.4.7 มลภาวะเป็นพิษ

- 1) สำรวจข้อมูลพื้นที่ที่เกิดมลภาวะเป็นพิษในสถานศึกษาและชุมชน
- 2) จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงพื้นที่มลภาวะเป็นพิษ
- 3) จัดทำแผนในการแก้ปัญหาและลดมลภาวะเป็นพิษร่วมกัน
- 4) กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกัน
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากมลภาวะเป็น
- 6) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาและการลดมลภาวะเป็นพิษ
- 7) จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการลดมลพิษร่วมกับชุมชน
- 8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางแก้ปัญหาและลดมลภาวะเป็นพิษทั้งใน

พิษ

สถานศึกษา และชุมชน

- 9) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 10) ดำเนินการลงโทษตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้
- 11) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.4.8 โรคระบาดในสัตว์

- 1) สำรวจข้อมูลสัตว์เลี้ยงของนักเรียนรายบุคคล
- 2) จัดทำแผนในการป้องกันโรคระบาดในสัตว์
- 3) บริการวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันโรคระบาดในสัตว์
- 4) สร้างภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 5) จัดระบบการสื่อสารเพื่อติดตามข้อมูลสัตว์เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง
- 6) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์
- 7) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยจากโรคระบาดในสัตว์
- 8) จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

- และชุมชน
- 9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาทั้งในสถานศึกษา
 - 10) ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
 - 11) ดำเนินการตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด
 - 12) ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ
- 3.2.4.9 ภาวะทุพโภชนาการ
- 1) การสำรวจและจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีภาวะทุพโภชนาการ
 - 2) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน และผู้มี
 - 3) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่ผู้ปกครอง
 - 4) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการลด
 - 5) จัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอ
 - 6) การดูแลอาหารกลางวันและอาหารเสริมที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ
 - 7) จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน
 - 8) จัดกิจกรรมออกกำลังกาย และวิธีการรักษาสุขภาพให้กับนักเรียน
 - 9) การบูรณาการความรู้ด้านโภชนาการในการจัดการเรียนการสอน
 - 10) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
 - 11) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความ
 - 12) แต่งตั้งคณะทำงานกองทุนอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา
 - 13) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม
- ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารสรุปการจัดทำแผนเสริมสร้างเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ แสดงรายละเอียดที่ชัดเจนในการปฏิบัติตามองค์ประกอบต่อไปนี้
- ส่วนที่ 1 บทนำ
 - ส่วนที่ 2 องค์ความรู้
 - ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา
 - ส่วนที่ 4 การดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา
 - ส่วนที่ 5 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

4. การดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

การดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 การประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง
- 4.2 การจัดทำแผนดำเนินการความปลอดภัยตามมาตรการและขอขायยสถานศึกษา
- 4.3 การดำเนินการตามแผน
- 4.4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

แผนผังที่ 3 การดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

5. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

สถานศึกษาดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานความปลอดภัย ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ตามแนวดำเนินการ มาตรการ แนวทางปฏิบัติ โดยยึด ตัวชี้วัดในการดำเนินการทุกประเด็น มีการจัดทำเครื่องมือกำกับ ติดตาม และประเมินผล ที่มีคุณภาพ และครอบคลุม มีการจัดทำแผนการกำกับ ติดตาม และประเมินผลกำหนดปฏิทินดำเนินการ เพื่อให้มีผล การดำเนินการประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ สรุปรายงานและเผยแพร่ผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

5.2 ศึกษาแนวดำเนินการ มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ และตัวชี้วัดการดำเนินงาน ความปลอดภัยสถานศึกษา

5.3 จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา

5.4 กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา

5.5 จัดทำเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา

5.6 ดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา

5.7 สรุปลผลการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา หารือเสนอแนะประเด็นที่เป็นจุดเด่น จุดควรพัฒนา พร้อมแนวทางในการพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

5.8 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาในช่องทางที่หลากหลาย

แผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเตรียมพร้อมการเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา มีการซักซ้อมอย่างเคร่งครัด สม่าเสมอ หากเกิดกรณีฉุกเฉิน เหตุความไม่ปลอดภัยสถานศึกษาต้องมีความพร้อม ในการเผชิญเหตุ เพื่อลดระดับความรุนแรง ระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหา มีแนวทาง ดำเนินการเตรียมพร้อมการเผชิญเหตุ ดังนี้

1. สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุแล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์
2. รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center สามารถแจ้งเหตุได้ 4 ช่องทาง

Application MOE Safety Center,

Website www.moesafetycenter.com,

LINE@MOESafetyCenter

หรือที่

CallCenter 02-126-6565

2.2 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการช่วยเหลือ

2.3 แจ้งผู้ปกครอง

3. ดำเนินการระงับเหตุความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหา
4. ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย
5. จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการดำเนินงานและรายงานหน่วยงาน ต้นสังกัด

และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แผนผังที่ 4 แนวทางดำเนินการเตรียมพร้อมการเผชิญเหตุ

แนวทางการดำเนินการเผชิญเหตุ

เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย สถานศึกษาสามารถปฏิบัติการเผชิญเหตุ เพื่อลดระดับความรุนแรง ระบุเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหา ตามขอบข่ายสถานศึกษา 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

1.1 การล่อลวงละเมิดทางเพศ

1.1.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

1.1.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งครูที่ปรึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการช่วยเหลือและแจ้งผู้ปกครอง

1.1.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.1.4 ดำเนินการระงับเหตุความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหา

1.1.5 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

1.1.6 กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยงต้องให้ได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ในเบื้องต้นโดยทันที

1.1.7 กรณีนักเรียนต้องได้รับการสงเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการสงเคราะห์ตามระเบียบกระทรวงว่าด้วยการสงเคราะห์นักเรียน

1.1.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.2 การทะเลาะวิวาท

1.2.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

1.2.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งครูที่ปรึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติเหตุการณ์นั้นๆ หากเกินกำลังให้หาคนช่วยเหลือในการระงับเหตุแล้วแจ้งให้ ผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที

1.2.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.2.4 ครูที่ปรึกษา ครูผู้ประสพเหตุ พุดคุย ให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจแก่นักเรียน รอนักเรียนผ่อนคลายลง ประสานเชิญผู้ปกครองมาพบนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของนักเรียนด้วยตนเอง แล้วร่วมกัน แสวงหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้กลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก

1.2.5 หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันและเมื่อความขัดแย้งลดลง ครูฝ่ายกิจการนักเรียนจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบเพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน

1.2.6 หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

1.2.7 จัดให้มีนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา สำหรับนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรม คอยช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา

1.2.8 กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการ ต่อหน่วยงานต้นสังกัด ภายใน 24 ชั่วโมง

1.2.9 เมื่อนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว สถานศึกษาต้องออก หนังสือรับรองการเป็นนักเรียนให้

1.2.10 กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ ในการประกันตัวได้

1.2.11 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.3 การกลั่นแกล้งรังแก

1.3.1 สถานศึกษาได้รับแจ้ง แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา สถานการณ์ คัดกรองระดับความรุนแรงของการถูกกลั่นแกล้งรังแก

1.3.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา มอบหมายครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องให้ คำแนะนำ ปรึกษาในการแก้ปัญหา

1.3.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.3.4 ติดตามดูแลการให้ความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

1.3.5 จัดเก็บข้อมูล การดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงาน และรายงาน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.4 การชุมนุมประท้วงและการจลาจล

1.4.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา สถานการณ์เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

1.4.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

1.4.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.4.4 ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา โดยเน้นการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

1.4.5 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ คຸ້ມครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

1.4.6 จัดเก็บข้อมูล การดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.5 การก่อวินาศกรรม

1.5.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา สถานการณ์เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

1.5.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

1.5.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.5.4 ประสานสถานีตำรวจในท้องที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา
สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

1.5.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.5.6 ประสานหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล
บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.5.7 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอมตาม
มาตรการจากเบาไปหาหนัก

1.5.8 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

1.5.9 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.6 การระเบิด

1.6.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

1.6.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

1.6.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.6.4 ประสานสถานีตำรวจในท้องที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา
สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

1.6.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.6.6 ประสานหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล
บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.6.7 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอมตาม
มาตรการจากเบาไปหาหนัก

1.6.8 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

1.6.9 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.7 สารเคมีและวัตถุอันตรายทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ

1.7.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

1.7.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

1.7.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.7.4 ประสานสถานีตำรวจในท้องที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

1.7.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.7.6 ประสานหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทา ความเดือดร้อนของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

1.7.7 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการใกล้เคียงประนีประนอมตาม มาตรการจากเบาไปหาหนัก

1.7.8 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

1.7.9 จัดเก็บข้อมูล การดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

1.8 การล่อลวง ลักพาตัว

1.8.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ แล้วสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูล เบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

1.8.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการช่วยเหลือ และแจ้งผู้ปกครอง

1.8.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

1.8.4 ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

1.8.5 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือนักเรียนค้ำครอง ติดตาม โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ของนักเรียน

1.8.6 กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยงต้อง ให้ได้รับการค้ำครอง การสงเคราะห์ใน เบื้องต้นโดยทันที

1.8.7 กรณีนักเรียนต้องได้รับการสงเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการ สงเคราะห์ตามระเบียบกระทรวงว่าด้วยการสงเคราะห์นักเรียน

1.8.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน หน่วยงาน ต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

2.1 ภัยธรรมชาติ (แผ่นดินไหว น้ำท่วม สึนามิ แผ่นดินถล่ม ฯลฯ)

2.1.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา สถานการณ์เพื่อแจ้งสัญญาณเตือนภัย

2.1.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินและประเมิน สถานการณ์

2.1.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

2.1.4 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา

2.1.5 อพยพนักเรียนเข้าสู่พื้นที่ปลอดภัย

2.1.6 คัดแยกปฐมพยาบาลเบื้องต้น

2.1.7 ส่งต่อ ติดตาม ช่วยเหลือ เยียวยา รายการณ

2.1.8 สำรวจความเสียหาย

2.1.9 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

2.2 ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง

2.2.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์เพื่อแจ้งสัญญาณเตือนภัย

2.2.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุ

2.2.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

2.2.4 ประสานภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา

2.2.5 ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คุ่มครอง ติดตาม

2.2.6 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

2.3 ภัยจากยานพาหนะ

2.3.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและประเมินปัญหาสถานการณ์

2.3.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ และแจ้งผู้ปกครอง

2.3.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

2.3.4 ประสานงานติดตามอาการของนักเรียน และติดตาม เรื่องการประกันภัย แจ้งทะเบียนรถ ประเภทรถที่ประสบอุบัติเหตุ เพื่อสถานพยาบาลจะได้ดำเนินการค่าใช้จ่ายในการรักษา พยาบาลจาก พ.ร.บ. คุ่มครองผู้ประสบภัยจากรถ โดยผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องสำรองจ่าย

2.3.5 แจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อเจ้าพนักงานไว้เป็นหลักฐาน ในการเรียกร้องสินไหม ทดแทน

2.3.6 กรณีที่นักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหาย และค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

2.3.7 กรณีนักเรียนเสียชีวิตให้ติดต่อขอรับหนังสือรับรองการตาย (ทร.4/1) จากสถานพยาบาลในพื้นที่

2.3.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

2.4 ภัยจากการจัดกิจกรรม

2.4.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์ เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2.4.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

2.4.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

2.4.4 ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.4.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบอุบัติเหตุ

2.4.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

2.4.7 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงาน ต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

2.5 ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์

2.5.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์ เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2.5.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

2.5.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

2.5.4 ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.5.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบเหตุ

2.5.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

2.5.7 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)

3.1 การถูกละเมิดสิทธิ ละเลย ทอดทิ้ง

3.1.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

3.1.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการช่วยเหลือ และแจ้งผู้ปกครอง

3.1.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

3.1.4 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา สนับสนุนข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

3.1.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบเหตุ

3.1.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3.1.7 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปลผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

3.2 การคุกคามทางเพศ

3.2.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และ
ประเมิน ปัญหาสถานการณ์

3.2.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการ
ดำเนินการช่วยเหลือ และแจ้งผู้ปกครอง

3.2.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

3.2.4 บันทึกข้อมูลในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และแจ้ง
หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

3.2.5 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

3.2.6 กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยงต้อง ให้ได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ใน
เบื้องต้นโดยทันที

3.2.7 กรณีนักเรียนต้องได้รับการสงเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการ
สงเคราะห์ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการสงเคราะห์นักเรียน

3.2.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปลผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

3.3 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

3.3.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์

3.3.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการ
ดำเนินการช่วยเหลือ และแจ้งผู้ปกครอง

3.3.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

3.3.4 ตรวจสอบข้อเท็จจริง

3.3.5 ประสานความร่วมมือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหารายกรณี

3.3.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3.3.7 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปลผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

4.1 โรคทางจิตเวช

4.1.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์

4.1.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แล้วแจ้งผู้ปกครอง เพื่อนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการคัดกรองโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

4.1.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.1.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงาน/ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.1.5 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน

4.1.6 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.2 การติดเกม

4.2.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

4.2.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งผู้ปกครอง

4.2.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.2.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงาน/ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.2.5 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน

4.2.6 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.3 สารเสพติด

4.3.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและประเมินปัญหาสถานการณ์

4.3.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการช่วยเหลือและแจ้งผู้ปกครอง

4.3.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.3.4 ดำเนินการแก้ไขปัญหากรณี ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย โดยเน้น การไกล่เกลี่ย ประนีประนอมตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก และช่วยเหลือ นักเรียนด้านร่างกายจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

4.3.5 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

4.3.6 กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยง ต้องให้ได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ในเบื้องต้นโดยทันที

4.3.7 กรณีนักเรียนต้องได้รับการสงเคราะห์ ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการสงเคราะห์ ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการสงเคราะห์นักเรียน

4.3.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.4 โรคอุบัติใหม่

4.4.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์เพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

4.4.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

4.4.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.4.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.4.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดโรค คัดกรอง
และแยกผู้เกิดโรคอุบัติใหม่เพื่อรักษา และกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด

4.4.6 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อน
ของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดโรค

4.4.7 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

4.4.8 จัดเก็บข้อมูล การดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.5 ภัยไซเบอร์

4.5.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์

4.5.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งผู้ปกครอง

4.5.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.5.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.5.5 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อน
ของนักเรียน

4.5.6 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.6 การพนัน

4.6.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหา
สถานการณ์

4.6.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งผู้ปกครอง

4.6.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.6.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.6.5 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อน
ของนักเรียน

4.6.6 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.7 มลภาวะเป็นพิษ

4.7.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์เพื่อแจ้งเตือนนักเรียน

4.7.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

4.7.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.7.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.7.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย คัดกรองและแยกผู้ประสบเหตุเพื่อรักษา และกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกัน

4.7.6 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบภัย

4.7.7 ติดตาม ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

4.7.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.8 โรคระบาดในสัตว์

4.8.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์เพื่อแจ้งเตือนนักเรียน

4.8.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

4.8.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.8.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.8.5 ตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดโรค คัดกรองและ แยกผู้เกิดโรคระบาดเพื่อรักษา และกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด

4.8.6 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อนของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดโรค

4.8.7 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

4.8.8 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

4.9 ภาวะทุพโภชนาการ

4.9.1 สถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ แล้วตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และประเมินปัญหาสถานการณ์

4.9.2 รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

4.9.3 แจ้งเหตุในระบบ MOE Safety Center

4.9.4 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหา

4.9.5 แจกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล บรรเทาความเดือดร้อน
ของนักเรียนที่เกิดภาวะทุพโภชนาการ

4.9.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

4.9.7 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงาน
หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

การกำกับ ติดตามและประเมินผล

การกำกับ ติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญที่จะต้องดำเนินการ เพื่อติดตาม ดูแล ช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รับทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล มี 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. สถานศึกษา สถานศึกษากำหนดหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุ เพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา โดยให้มีการติดตามและประเมินผล ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา

1.2 การรายงานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากำหนดหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การนำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

2.2 การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรับรายงานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ

2.3 รายงานผลการดำเนินงานและข้อมูลที่สำคัญต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด ดังนี้

3.1 การลงพื้นที่กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยการสุ่มเฉพาะพื้นที่เป้าหมาย หรือสถานศึกษาที่มีความเสี่ยง และมีปัญหารุนแรง

3.2 กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยใช้เครื่องมือติดตามที่สร้างขึ้น

3.3 รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา ต่อกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ตลอดจนการลดระดับความรุนแรงของภัย ที่จะเกิดโดยตรงขึ้น ระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. สถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่เผชิญเหตุความปลอดภัย จึงมีความสำคัญในการดำเนินงาน ด้านความปลอดภัย ตลอดจนการลดระดับความรุนแรงของภัยที่จะเกิดโดยตรงขึ้น ระวังเหตุการณ์ ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 เมื่อเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยหรือรับแจ้งเหตุจากระบบ MOE Safety Center สามารถแจ้งเหตุได้ 4 ช่องทาง ดังนี้

Application MOE Safety Center

Website www.moesafetycenter.com

LINE@MOESafetyCenter

หรือที่

Call Center 02-126-6565

1.2 สถานศึกษาและคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ประเมินปัญหา สถานการณ์ เพื่อระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา

1.3 รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และรายงานในระบบ MOE Safety Center

1.4 ระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกัน แก้ไขปัญหา

1.5 คຸ້ມครอง ดูแลช่วยเหลือแก้ไข และเยียวยา นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษารายกรณี

1.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษา

1.7 สรุปผล รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจัดทำสารสนเทศผลการดำเนินงาน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานดำเนินงานตามนโยบายโดยประสานความร่วมมือ กับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และดำเนินงานด้านความปลอดภัย ลดระดับความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้น ระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 เมื่อได้รับแจ้งเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยหรือรับเรื่องราวร้องทุกข์ จากระบบ MOE Safety Center ศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ประเมินปัญหา สถานการณ์ เพื่อระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญหามา

2.2 รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น รายงานในระบบ MOE Safety Center

2.3 ติดตามสถานการณ์ ประสานสถานศึกษาที่เกิดเหตุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อระงับเหตุการณ์ ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญา

2.4 ลงพื้นที่และตรวจสอบข้อเท็จจริง

2.5 คຸ້ມครอง ครอบช่วยเหลือ และเยียวยา นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษารายกรณี

2.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ให้คำปรึกษา

2.7 สรุปผล รายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำสารสนเทศผลการดำเนินงาน

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถพัฒนา ได้เต็มตามศักยภาพ จึงมีความสำคัญจำเป็นในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ตลอดจนการลดระดับ ความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้น ระงับเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญา เมื่อเกิดเหตุการณ์ ไม่ปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 เมื่อได้รับแจ้งเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยหรือรับเรื่องร้องทุกข์ จากระบบ MOE Safety Center ศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบข้อมูล เบื้องต้น ประเมินปัญหาสถานการณ์ เพื่อระงับเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญา

3.2 รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3.3 ติดตามสถานการณ์ ประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกิดเหตุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการระงับเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย หรือแก้ไขปัญา

3.4 กรณีเกิดเหตุร้ายแรง ลงพื้นที่และตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการรับเรื่องร้องทุกข์

3.5 คຸ້ມครอง ครอบช่วยเหลือ และเยียวยา นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษารายกรณี

3.6 ติดตาม รายงานผล และจัดทำสารสนเทศผลการดำเนินงาน

แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน
เพื่อรองรับภัยพิบัติ
ด้านต่างๆ
ของ
โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อรองรับภัยพิบัติด้าน

*****“อัคคีภัย”*****

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอัคคีภัย

สิ่งแรกที่บุคลากรของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ทุกคนจะต้องทำความเข้าใจก่อนสิ่งอื่นใด คือ ทุกคนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอัคคีภัย ทั้งเรื่องความหมายของอัคคีภัย แหล่งกำเนิดอัคคีภัย องค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้ไฟติดลุกลาม ประเภทของไฟ พัฒนาการของไฟ สิ่งที่จะเกิดขึ้นขณะเกิด อัคคีภัยหรือเพลิงไหม้ และวิธีการดับไฟ เพราะหากไม่มีความรู้หรือไม่รู้จักอัคคีภัยอย่างดีพอแล้ว หากเกิด อัคคีภัยขึ้นในอาคาร ก็จะส่งผลให้การวิเคราะห์สถานการณ์และการปฏิบัติการดับเพลิงไฟไหม้ของบุคลากรขาด ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพตามไปด้วย โดยเฉพาะการขาดสติและขาดหลักวิธีการที่ถูกต้องในการเข้าระงับ เหตุอัคคีภัยที่เกิดขึ้นนั้นๆ ได้ เหตุนี้ บุคลากรทุกคนจึงต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอัคคีภัยอย่างถ่องแท้ ดังนี้

อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามไปตาม บริเวณที่มีเชื้อเพลิง เกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนูน เนือง หรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมามาก ความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสร้างความสูญเสียให้กับ ทรัพย์สินและชีวิต

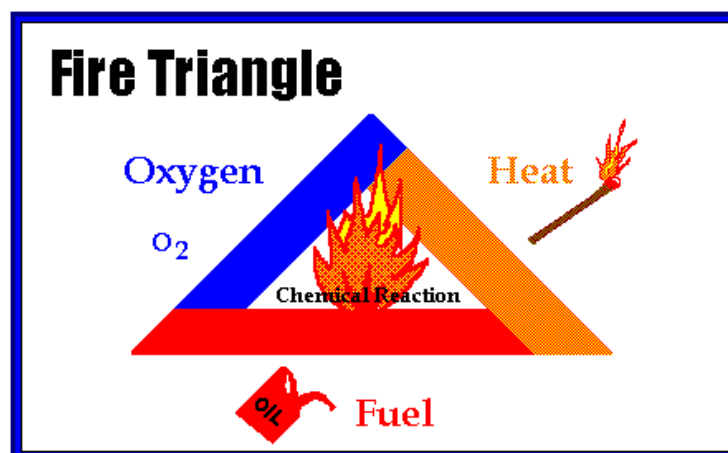
แหล่งกำเนิดอัคคีภัย เป็นสาเหตุหลักของการจุดติดไฟ โดยการเกิดอัคคีภัยในแต่ละครั้ง อาจมีสาเหตุ และแหล่งกำเนิดที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสถานที่และพฤติกรรมของบุคลากร รวมถึงผู้เข้ามา ใช้บริการด้วย อาทิ

1. อุปกรณ์ไฟฟ้า
2. การสูบบุหรี่หรือการจุดไฟ
3. ความเสียดทานของประกอบของเครื่องจักร เครื่องยนต์
4. เครื่องทำความร้อน
5. วัตถุที่มีผิวร้อนจัด เช่น เหล็กที่ถูกเผา ท่อไอน้ำ
6. เต้าเผาซึ่งไม่มีฝาปิดหรือเปลวไฟที่ไม่มีสิ่งปกคลุม
7. การเชื่อมและตัดโลหะ
8. การลุกไหม้ด้วยตัวเอง เกิดจากการสะสมของสารบางชนิด เช่น พวกละอองแห้ง ถ่านหิน จะ ก่อให้เกิด ความร้อนขึ้นในตัวของมันเอง จนกระทั่งถึงจุดติดไฟ
9. เกิดจากการวางเพลิง
10. ประกายไฟที่เกิดจากเครื่องจักรขัดข้อง
11. โลหะหรือวัตถุหลอมเหลว
12. ไฟฟ้าสถิต

13. ปฏิกิริยาของสารเคมีบางชนิด เช่น โซเดียม โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส เมื่อสัมผัสกับน้ำ อากาศ หรือวัสดุอื่นๆ ทำให้เกิดการลุกไหม้ได้
14. สภาพบรรยากาศที่มีสิ่งปนเปื้อนก่อให้เกิดการระเบิดได้
15. จากสาเหตุอื่นๆ

องค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้ไฟติดลุกลามได้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก หรือ อาจจะเรียกว่าสามเหลี่ยมแห่งไฟอย่างที่เราเข้าใจกัน ได้แก่

1. เชื้อเพลิง (Fuel) เป็นตัวประกอบแรกที่สำคัญ เพราะช่วยสนับสนุนการลุกไหม้ มีด้วยกันอยู่ 3 สถานะ คือ ของแข็ง ของเหลว และก๊าซ (แก๊ส) แต่เชื้อเพลิงที่มีสถานะเป็นของแข็งและของเหลวต้องได้รับความร้อนถึงจุดจุดหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “จุดวาบไฟหรือจุดคายไอ” ซึ่งหมายถึงเชื้อเพลิงอยู่ในสถานะเป็นไอหรือเป็นก๊าซนั่นเอง และพร้อมที่จะติดไฟ
2. ความร้อน (Heat) เป็นพลังงานที่เป็นบ่อเกิดของไฟ หรือความร้อนเป็นบ่อเกิดที่ทำให้เชื้อเพลิงมีอุณหภูมิ สูงถึงจุดติดไฟ ซึ่งความร้อนที่เหมาะสมและเพียงพอ สามารถทำอุณหภูมิสูงจนทำให้สารเชื้อเพลิงจุด ติดไฟได้ เช่น สะเก็ดไฟ ลูกไฟจากการเชื่อม เครื่องจักรร้อน ไฟฟ้าลัดวงจร เปลวไฟ บุหรี่ ฟ้าผ่า ฯลฯ
3. ออกซิเจน (Oxygen) เป็นก๊าซที่ช่วยให้ไฟติด (ไม่ใช่ตัวทำให้เกิดไฟ) ที่อยู่ในบรรยากาศจะมีอยู่ 21% แต่ ออกซิเจนที่ใช้ในการจุดติดของไฟ จะต้องมียอยู่ในบรรยากาศไม่ต่ำกว่า 16% จึงจะทำให้เกิดการจุดติดขึ้นได้ และออกซิเจนเป็นตัวช่วยทำให้การลุกไหม้เกิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตามปกติ ถ้าหากไฟขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งแล้ว ก็จะทำให้ไฟไม่ติดหรือไฟดับลงได้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บุคลากรทุกคนจะต้องเรียนรู้ธรรมชาติหรือเข้าใจองค์ประกอบของไฟอย่างถ่องแท้ เพราะหากเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดอัคคีภัยขึ้น จะได้นำองค์ความรู้ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการช่วยดับเพลิงและช่วยในการวิเคราะห์สถานการณ์ในขณะที่เกิดอัคคีภัยได้ว่า ควรจะดำเนินการอย่างไร/อะไร ต่อ ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้อง รอบคอบ และทันกับสถานการณ์

ประเภทของไฟ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ตามมาตรฐานป้องกันอัคคีภัยของ NFPA 10 (National Fire Protection Association) ได้แก่

ประเภทไฟ	สัญลักษณ์อักษร/รูปภาพ
1. ไฟประเภท A : - สัญลักษณ์จะเป็นตัวอักษร A อยู่ในรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า พื้นสีเขียว ตัวอักษรสีดำ และสัญลักษณ์รูปภาพ จะเป็นรูปถังขยะและท่อนไม้ที่ติดไฟ - เป็นไฟที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงชนิดธรรมดา เช่น กระดาษ ผ้า หญ้า ฟาง ไม้ ยาง พลาสติก หรือเชื้อเพลิงประเภทใดๆ ที่สามารถดับด้วยน้ำได้ - วิธีการดับไฟประเภท A ที่ดีที่สุด คือ การลดความร้อน (Cooling) โดยใช้น้ำ - เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับการดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำสะสมแรงดัน ชนิดโฟมสะสมแรงดัน ชนิดผงเคมีแห้ง ABC และชนิดก๊าซเฉื่อยระเหย ที่ไม่ทำลายมูลภาวะ	
2. ไฟประเภท B - สัญลักษณ์จะเป็นตัวอักษร B อยู่ในรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า พื้นสีแดง ตัวอักษรสีดำ และสัญลักษณ์รูปภาพ จะเป็นรูปถังใส่น้ำมัน ที่ติดไฟ - เป็นไฟที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงชนิดของเหลวและแก๊ส เช่น น้ำมัน ไขชัน ทินเนอร์ สี สารละลาย ยางมะตอย จาระบี แอลกอฮอล์ และก๊าซติดไฟทุกชนิด - วิธีการดับไฟประเภท B ที่ดีที่สุด คือ การทำให้ออกซิเจนต่ำกว่า 16% หรือการกำจัดออกซิเจน เพื่อทำให้อับอากาศ - เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับใช้ดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดโฟมสะสมแรงดัน ชนิดผงเคมีแห้ง ABC ชนิดคาร์บอนไดออกไซด์ ชนิดก๊าซเฉื่อยระเหย ที่ไม่ทำลายมูลภาวะ	
3. ไฟประเภท C - สัญลักษณ์จะเป็นตัวอักษร C อยู่ในรูปวงกลม พื้นสีฟ้า ตัวอักษรสีดำ และสัญลักษณ์รูปภาพ จะเป็นรูปปลั๊กไฟที่ลุกติดไฟ - เป็นไฟที่เกิดจากการเผาไหม้อุปกรณ์ที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ ส่วนใหญ่เกิดจากหลายลักษณะ เช่น การลัดวงจร การต่อเชื่อม การใช้ไฟเกินขนาด	

ประเภทไฟ	สัญลักษณ์อักษร/รูปภาพ
- วิธีการดับไฟประเภท C ที่ดีที่สุด คือ การตัดกระแสไฟฟ้าก่อนทำการดับเพลิง - เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ABC ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ชนิดก๊าซเหลวระเหย ที่ไม่ทำลายมูลภาวะ	
4. ไฟประเภท D - สัญลักษณ์จะเป็นตัวอักษร D อยู่ในรูปดาวห้าแฉก พื้นสีเหลือง ตัวอักษรสีดำ และสัญลักษณ์รูปภาพ จะเป็นรูปเฟืองโลหะติดไฟ - เป็นไฟที่เกิดจากการเผาไหม้โลหะ หรือสารเคมีบางชนิด ซึ่งจะมีอุณหภูมิสูง ห้ามใช้น้ำทำการดับเพลิง เพราะจะทำให้เกิดการระเบิด - วิธีการดับไฟประเภท D ที่ดีที่สุด คือ การทำให้อับอากาศ การใช้ทรายที่แห้ง ทำการดับเพลิง หรือใช้สารเคมีเฉพาะ (ห้ามใช้น้ำเป็นอันขาด) ซึ่งต้องศึกษาหาข้อมูลแต่ละชนิดของสารเคมีหรือโลหะนั้นๆ - เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีโซเดียมครอไรด์	
5. ไฟประเภท K - สัญลักษณ์จะเป็นตัวอักษร K อยู่ในรูปหกเหลี่ยมด้านเท่า พื้นสีดำ ตัวอักษรสีขาว และสัญลักษณ์รูปภาพ จะเป็นรูปกระทะทำอาหารที่ลุกติดไฟ - เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงน้ำมันทำอาหาร เช่น น้ำมันพืช น้ำมันจังก์สัตว์ และไขมัน - เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำผสมสารโปตัสเซียมอะซิเตท	

พัฒนาการของไฟ มี 3 ระดับ ได้แก่

1. **ไฟขั้นต้น** หมายถึง เมื่อไฟเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่เวลา 0 - 4 นาที ทำให้เกิดความร้อนตั้งแต่ 0 - 200 องศาเซลเซียส
2. **ไฟขั้นกลาง** หมายถึง เมื่อไฟเกิดขึ้นตั้งแต่เวลา 4 - 8 นาที ทำให้เกิดความร้อนตั้งแต่ 200 - 600 องศาเซลเซียส
3. **ไฟขั้นรุนแรง** หมายถึง เมื่อไฟเกิดขึ้นตั้งแต่เวลา 8 นาทีเป็นต้นไป ทำให้เกิดความร้อนตั้งแต่ 1,000 องศาเซลเซียสขึ้นไป

สิ่งที่จะเกิดขึ้น ขณะเกิดอัคคีภัยหรือเพลิงไหม้ ได้แก่

1. **ความมืด** ซึ่งเกิดจากกลุ่มควันและจากเปลวไฟที่ทำให้เกิดกำบังสายตา ไม่สามารถมองเห็นได้
2. **ความร้อน** ซึ่งเกิดจากอุณหภูมิที่แผ่ ทิ้งอยู่ในกลุ่มควันหรือในเชื้อเพลิง ซึ่งเกิดการคายไอน้ำและพร้อมที่จะจุดติดไฟ
3. **ไอและควัน** ซึ่งเกิดจากการคายไอน้ำของเชื้อเพลิง ควันบางอย่างจัดเป็นควันพิษและเกิดภาวะกำเริบของโรคในขณะนั้น
4. **เวลา** ซึ่งในที่นี้ หมายถึง เวลาที่ใช้ในการหนีไฟ จะทำการดับเพลิงหรือหนีไฟมีโอกาสดังนี้ 2 นาที

วิธีการดับไฟ ควรจะใช้วิธีการที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้ไฟดับลงได้ ชำงต้น เนื่องจากหากเราสามารถตัดองค์ประกอบของไฟอย่างใดอย่างหนึ่งออกไปได้ ไฟก็จะดับลงหรือลดความรุนแรงลง ทั้งนี้ การดับไฟที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง ควรต้องดับให้สนิท เพราะเมื่อเวลาผ่านไป องค์ประกอบทั้ง 3 อย่างอาจกลับมารวมกันอีกครั้ง และอาจทำให้ไฟลุกติดขึ้นมาอีกได้ ซึ่งวิธีการดับไฟอย่างน้อยมี 3 วิธีการ ดังนี้

1. ตัดเชื้อเพลิง กำจัดเชื้อเพลิงให้หมดไป
2. ลดความร้อน ทำให้เย็นตัวลง
3. ทำให้อับอากาศ ขาดออกซิเจน

2. ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยป้องกันและระงับอัคคีภัย

2.1 อุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้ติดตั้งภายในอาคารเรียบร้อยแล้ว

2.1.1 ถังดับเพลิง (Fire extinguisher)

ชนิดและคุณสมบัติของถังดับเพลิงที่ใช้โดยทั่วไป

ถังดับเพลิงที่มีขายตามท้องตลาดทั่วไปหรือที่นิยมใช้ตามสถานที่ต่างๆ ส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ซึ่งแต่ละชนิดก็จะมีคุณสมบัติในการช่วยดับไฟในแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน ดังนั้น เราจึงต้องศึกษาและจดจำประเภทของไฟและคุณสมบัติของถังดับเพลิงแต่ละชนิดให้เข้าใจเบื้องต้นก่อน เพราะหากเกิดอัคคีภัยขึ้น เราจะได้เลือกใช้ชนิดของถังดับเพลิงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับประเภทของไฟนั้นๆ ถ้าง่ายที่สุดให้เราสังเกตจากสัญลักษณ์อักษร/รูปภาพที่ติดอยู่บนถังดับเพลิง ซึ่งบริษัทผู้ผลิตจะติดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ไว้ทุกถังอย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยถังเคมีดับเพลิงทั้ง 6 ชนิดดังกล่าว ประกอบด้วย

1. ชนิดผงเคมีแห้ง (Dry Chemical)

ถังดับเพลิงชนิดเคมีแห้ง จะประกอบด้วยผงเคมีแห้งโซเดียมไบคาร์บอเนต และมีสารกันชื้น ผงเคมีนี้ไม่เป็นสื่อไฟฟ้า จึงใช้ได้กับเชื้อเพลิงที่เป็นเพลิงไฟฟ้า ที่มีกระแสไฟฟ้าอยู่ ในถังจะประกอบด้วยผงเคมี ซึ่งมีหลายชนิด หลายคุณภาพไว้ในถัง แล้วอัดแรงดันด้วยก๊าซไนโตรเจนเข้าไป ด้วยแรงดัน 195 ปอนด์/ตารางนิ้ว เวลาใช้ผงเคมีจะถูกดันออกไปคลุมไฟ ทำให้อับอากาศ ควรใช้ภายนอกอาคาร เพราะผงเคมีเป็นฝุ่นละอองฟุ้งกระจายทำให้เกิดความสกปรกและเป็นอุปสรรคในการเข้าผจญเพลิง อาจทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าราคาแพงเสียหาย การตรวจสอบควรตรวจสอบทุก 6 เดือน สำหรับใช้ดับไฟประเภท A , B และ C เพราะหาซื้อง่าย แต่มีข้อเสียคือเมื่อนี้ออกมาจะฟุ้งกระจาย และเมื่อเราทำการฉีดแล้ว จะฉีดจนหมดหรือไม่หมดถึงก็ตาม แรงดันจะตกและไม่สามารถใช้งานได้อีก จะต้องส่งบรรจุใหม่

2. ชนิดคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂)

ถังดับเพลิงชนิดคาร์บอนไดออกไซด์ ภายใต้แรงดันอัดด้วยแรงดัน 1,000 ปอนด์/ตารางนิ้ว ถึงมีความหนาและน้ำหนักมาก โดยก๊าซที่ฉีดออกมา จะเป็นไอเย็นจัด คล้ายน้ำแข็งแห้ง ลดความร้อนของไฟได้ ไม่ทิ้งคราบสกปรก สำหรับใช้ดับไฟประเภท B และ C เหมาะสำหรับการใช้งานในห้องเครื่องจักร และสายการผลิตอุตสาหกรรมอาหาร

3. ชนิดเคมีสูตรน้ำ (Water Chemical)

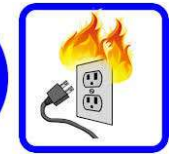
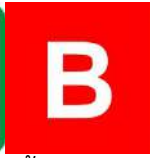
ถังดับเพลิงชนิดเคมีสูตรน้ำหรือ Low Pressure Water Mist สารเคมีจะเป็นน้ำยาชื่อว่า “ABFFC” ที่ใช้สำหรับการดับไฟได้ดี ไม่เป็นสื่อไฟฟ้า สำหรับใช้ดับไฟประเภท A , B , C , D และ K เหมาะกับใช้ในบ้าน เนื่องจากสามารถดับไฟที่เกิดจากน้ำมันทอดในครัวเรือนได้ และหากมีการใช้งานแล้ว ฉีดสารเคมีไม่หมด ยังสามารถใช้ต่อจนหมดได้

4. ชนิดน้ำสะสมแรงดัน (Water gas)

ถังดับเพลิงชนิดน้ำสะสมแรงดัน บรรจุอยู่ในถังสแตนเลส ไม่ขึ้นสนิม มีแรงดัน 100 ปอนด์/ตารางนิ้ว หัวฉีดเรียวเล็ก ใส่น้ำบริสุทธิ์ เช่น น้ำประปาประมาณ 3/4 ของถังบรรจุน้ำ ไม่ตกตะกอน สำหรับใช้ดับไฟประเภท A

5. ชนิดน้ำยาเหลวระเหย (Halotron)

ถังดับเพลิงชนิดน้ำยาเหลวระเหย บรรจุด้วยน้ำยาชนิดฮาโลนหรือคลีนอะเจน มีแรงดัน 125 ปอนด์/ตารางนิ้ว อัดด้วยก๊าซไนโตรเจน สำหรับใช้ดับไฟประเภท A , B และ C

6. ชนิดเคมีโฟม (Foam)

ถังดับเพลิงชนิดเคมีโฟม ประกอบด้วยเนื้อโฟม น้ำ และอากาศ อัดด้วยก๊าซไนโตรเจน ดันเอาโฟมและน้ำออกมาผสมกับอากาศภายนอกที่หัวฉีด ทำให้เกิดฟองและฉีดออกไปดับเพลิง โดยมีแรงดัน 100 ปอนด์/ตารางนิ้ว สำหรับใช้ดับไฟประเภท A และ B แต่ไม่สามารถนำไปดับไฟประเภท C ได้เพราะเป็นสื่อนำไฟฟ้า เหมาะสำหรับภาคอุตสาหกรรม

หมายเหตุ :

สีของถังดับเพลิงแต่ละชนิด จะมีสีที่หลากหลาย ไม่มีสีเป็นมาตรฐานของแต่ละชนิด จึงขึ้นอยู่กับบริษัทผู้ผลิต ดังนั้น จึงต้องดูฉลากที่ติดกับตัวถังดับเพลิงเป็นสำคัญ ว่าเป็นถังดับเพลิงชนิดอะไร

แผนภูมิภาพแสดงชนิดของถังดับเพลิงและคุณสมบัติที่ใช้ดับเพลิง

ชนิดและคุณสมบัติของถังดับเพลิงที่ติดตั้งภายในอาคารโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ)

ปัจจุบันภายในอาคารโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ได้ติดตั้งถังเคมีดับเพลิงไว้ครบทั้ง 3 ชั้น จำนวนทั้งหมด 7 ถัง โดยติดตั้งไว้ตามชั้นต่างๆ รวม 7 จุด ได้แก่ ชั้นที่ 1, 2 และ 3 ติดตั้งไว้ที่ชั้น 1 จำนวน 3 จุด และชั้นที่ 2 และ 3 ติดตั้งไว้จำนวนชั้นละ 2 จุด ซึ่งประกอบด้วยถังเคมีดับเพลิงจำนวน 2 ชนิด ได้แก่

1. ชนิดเคมีโฟม (Foam) ใช้ดับไฟประเภท A, B และ มีจำนวน 6 ถัง
2. ชนิดน้ำยาเลวระเหย (Harotron) ใช้ดับไฟประเภท A, B และ C มีจำนวน 1 ถัง โดยติดตั้งอยู่ตามชั้นต่างๆ ดังนี้

ชั้นที่	จำนวนถังดับเพลิง	บริเวณที่ติดตั้ง	รูปภาพ
1	3	ด้านหน้าทางขึ้นอาคาร	
		ฝั่งขวาของอาคาร ใกล้บันไดเดินจากชั้น 1 ขึ้นไปชั้น 2 (ข้างห้อง ม.1 เชื่อมต่อไป ห้องสมุด)	
		ฝั่งซ้ายของอาคาร ใกล้บันไดเดินจากชั้น 1 ขึ้นไปชั้น 2 (ข้างห้องอนุบาล 2)	

2	2	ฝั่งขวาของอาคาร ไถ่บันไดเดินจากชั้น 2 ขึ้นไปชั้น 3 (ข้างห้องพักรู้ชั้น 2 เชื่อมต่อด้านหน้าห้อง ผอ.)			
		ฝั่งซ้ายของอาคาร ไถ่บันไดเดินจากชั้น 2 ขึ้นไปชั้น 3 (ข้างห้องป.1)			
3	2	ฝั่งขวาของอาคาร ไถ่บันไดเดินขึ้น-ลงชั้น 3 (ข้างห้อง ป.5 และทางเดินไปห้องน้ำชั้น3 และห้องประชุม)			
		ฝั่งซ้ายของอาคาร ไถ่บันไดทางขึ้น-ลงชั้น 3 (ข้างห้องพักรู้ชั้น 3)			

วิธีใช้ถังดับเพลิง

เมื่อเรารู้จักข้อมูลเกี่ยวกับถังดับเพลิงชนิดต่างๆ รวมถึงคุณสมบัติที่ใช้ในการดับเพลิงในแต่ละประเภท แล้ว สิ่งที่คุณทุกคนจะต้องรู้และสามารถปฏิบัติได้ หากเกิดอัคคีภัยขึ้นจริง คือ วิธีการใช้ถังดับเพลิง ซึ่งปกติทั่วไปจะมี 4 ขั้นตอนหลัก (ดึง/ปลด/กด/ส่าย) ดังแผนภูมิภาพ

แผนภูมิภาพวิธีใช้ถังดับเพลิง

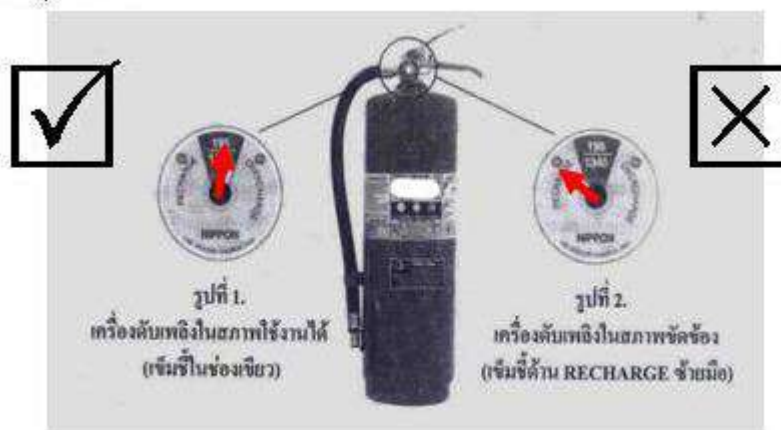

ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้อยู่ในระดับต่างกัน ให้ฉีดจากข้างล่างไปหาข้างบน และถ้าน้ำมันรั่วไหลให้ฉีดจากปลายทางที่รั่วไหลไปยังจุดที่รั่วไหล และเหตุเพลิงไหม้ที่เกิดจากอุปกรณ์ไฟฟ้า ที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ ต้องรีบตัดกระแสไฟฟ้าก่อน โดยตัดกระแสไฟฟ้าที่ตู้ควบคุมไฟฟ้าของแต่ละชั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการลุกลามขึ้นมามากได้ ดังนั้น บุคลากรทุกคนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตู้ควบคุมไฟฟ้าของอาคารด้วย

สำหรับวิธีใช้ถังดับเพลิงในขั้นตอนการ “ดึง” และ “ปลด” จะขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคล ถ้าหาก “ไม่ดึงสายฉีดยาจากที่เก็บ ก่อนการปลดล๊อคควาล์วที่หัวถัง” (ตามแผนภูมิภาพข้างต้น) เราอาจจะ “ดึงสลักควาล์วที่หัวถังก่อน แล้วจึงค่อยปลดสายฉีดยาจากที่เก็บ” ก็ได้ ซึ่งก็สามารถบรรลุเป้าหมายเดียวกันได้

วิธีการตรวจสอบถังดับเพลิง

1. คู่มือในมาตรวัด (Pressure Gauge) ของถังดับเพลิง เครื่องดับเพลิงที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ เข็มจะชี้ที่ช่องสีเขียว (สังเกตตามรูป) แต่ถ้าเข็มเอียงมาทางซ้ายแสดงว่าแรงดันไม่มี ต้องรีบนำไปเติมแรงดันทันที ซึ่งควรตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน

2. ตรวจสอบสายฉีดและหัวฉีดเป็นประจำทุกๆ เดือน โดยอย่าให้มีผงอุดตัน
3. ถ้าไฟไหม้หรือกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ให้ส่งไปตรวจสอบและบรรจุใหม่
4. สภาพบรรจุของถังดับเพลิงต้องไม่บุบหรือบวม และไม่ขึ้นสนิม
5. อายุการใช้งานของถังดับเพลิงแต่ละชนิดไม่เท่ากัน ควรดูที่ฉลากที่ติดตัวถัง เช่น ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง มีอายุประมาณ 5 ปี ชนิดฮาโลรอนวันและชนิดก๊าซ CO2 มีอายุประมาณ 10 ปี
6. ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (ถังสีแดง) หากมีการใช้งานแล้ว ต้องนำไปเติมสารเคมีใหม่ทุกครั้ง

2.1.2 ตู้ควบคุมไฟฟ้า

ตู้ควบคุมไฟฟ้า คือ ตู้ควบคุมระบบไฟฟ้าหลัก จะมี Main Circuit Breaker เพื่อตัดต่อวงจรไฟฟ้าทั้งหมดของอาคาร มีแผงจ่ายไฟฟ้าขนาดใหญ่ โดยทั่วไปนิยมใช้ในอาคารที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมไปถึงโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้ไฟในปริมาณมาก โดยหลักการทำงานของตู้สวิตช์บอร์ด คือ การรับไฟที่ส่งมาจากการไฟฟ้า หรือด้านแรงดันต่ำของหม้อแปลงไฟฟ้า แล้วจึงจ่ายโหลดไปยังส่วนต่างๆ ของอาคาร

สำหรับอาคารโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) มีตู้ควบคุมไฟฟ้าทั้งหมด 1 จุด ดังนี้
 ตู้ควบคุมไฟฟ้าชั้นที่ 2 : ตั้งอยู่ตรงทางเข้าห้องผู้อำนวยการ ด้านซ้ายมือ เป็นประตูไม้และไม่ได้ล็อก
 ประตู สามารถเปิดประตูได้เลย (ดังรูปภาพ)

2.2 อุปกรณ์ต่างๆ ที่ดำเนินการติดตั้งในอาคาร

2.2.1 กระดิ่งเตือนภัย (Alarm Bell)

เป็นอุปกรณ์ที่ทำให้เกิดเสียงดังหรือเป็นเสียงกระดิ่งเตือนเวลเกิดเหตุเพลิงไหม้ เพื่อให้ผู้ทำงานหรือผู้รับผิดชอบพบว่ามีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นอุปกรณ์พ่วงได้ทั้งระบบเริ่มสัญญาณโดยอัตโนมัติ จกอุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector) อุปกรณ์ตรวจจับความร้อน (Heat Detector) อุปกรณ์ตรวจจับเปลวไฟ (Flame Detector) อุปกรณ์ตรวจจับแก๊ส (Gas Detector) และระบบเริ่มสัญญาณด้วยมือผู้ใช้ (Manual Station) ซึ่งจะทำให้การแจ้งสัญญาณเตือนอัคคีภัยแบบใช้มือกด มือดึงคันโยก หรือทุบ ซึ่งสัญญาณเตือนภัยอาจเป็นเสียงไซเรน หรือไฟสัญญาณก็ได้ ขึ้นอยู่กับยี่ห้อหรือความต้องการของผู้ใช้งาน

2.2.2 ป้ายทางหนีไฟ

เป็นป้ายสัญลักษณ์ที่บอกทางออกฉุกเฉินให้กับผู้อยู่ในอาคารรับทราบ กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้น ซึ่งผู้ประสบเหตุจะได้รู้และหนีไฟได้ทัน รวมทั้งจะทำให้การอพยพหนีไฟเป็นไปอย่างเป็นระบบและไม่เกิดความวุ่นวาย

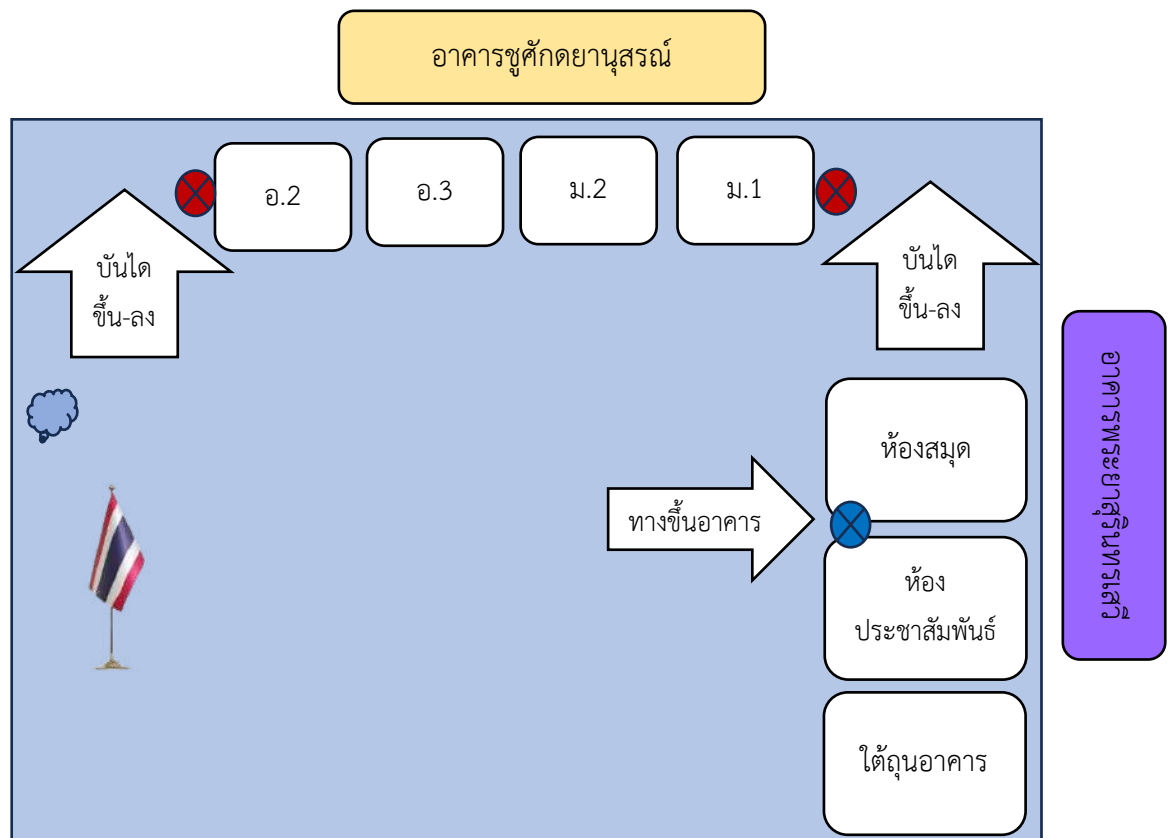

3. แผนผังที่ตั้งของถังดับเพลิง ตู้ควบคุมไฟฟ้า และน้ำประปา

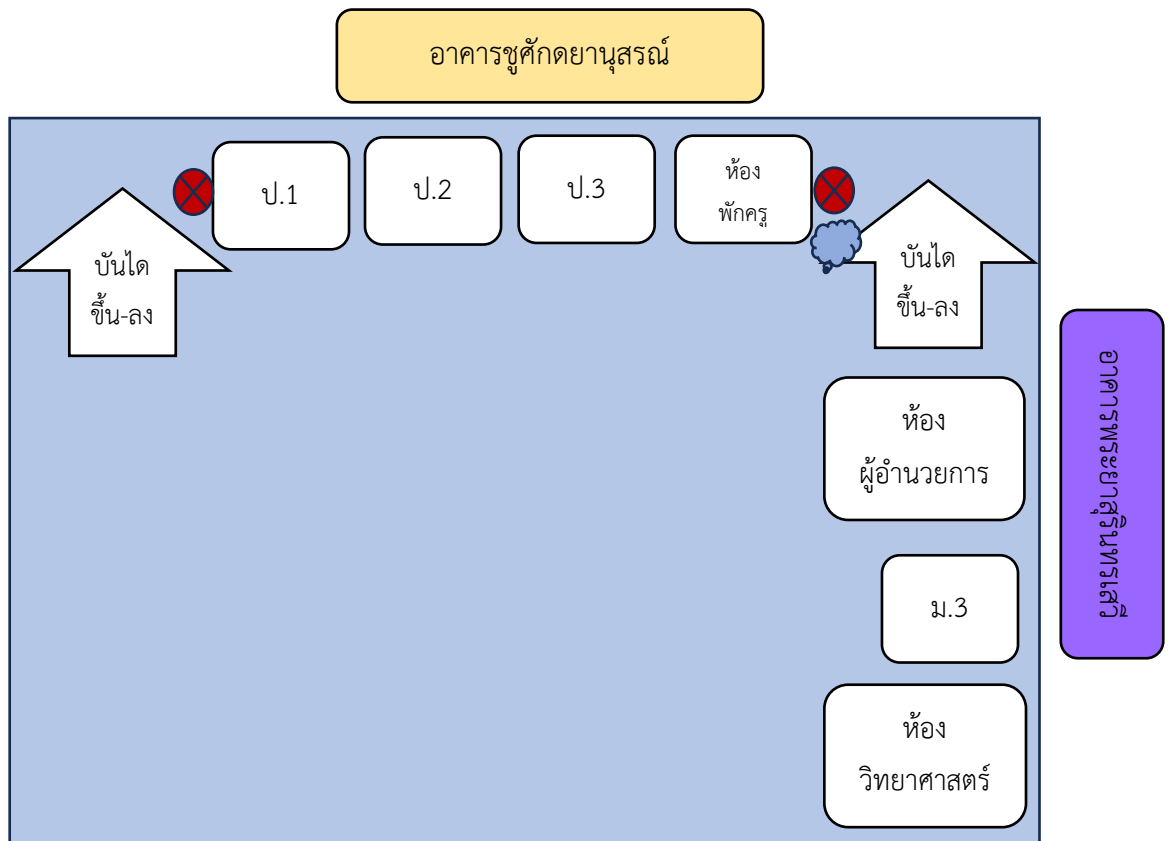
อาคารโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ในแต่ละชั้นได้มีการติดตั้งอุปกรณ์หรือสิ่งที่จะช่วยให้บุคลากรใช้ในการดับเพลิง/ระงับอัคคีภัยในเบื้องต้นไว้แล้ว โดยติดตั้งอยู่ ณ จุดต่างๆ ดังสัญลักษณ์ภาพที่กำหนดไว้ในแผนผังที่ตั้งของถังดับเพลิง ตู้ควบคุมไฟฟ้า และน้ำประปา ดังนี้

- หมายถึง ชนิดเคมีโฟม (Foam) ใช้ดับไฟประเภท A , B และ มีจำนวน 6 ถัง
- หมายถึง ชนิดน้ำยาเหลวระเหย (Harotron) ใช้ดับไฟประเภท A , B และ C มีจำนวน 1 ถัง
- หมายถึง ตู้ควบคุมไฟฟ้า
- หมายถึง น้ำประปา

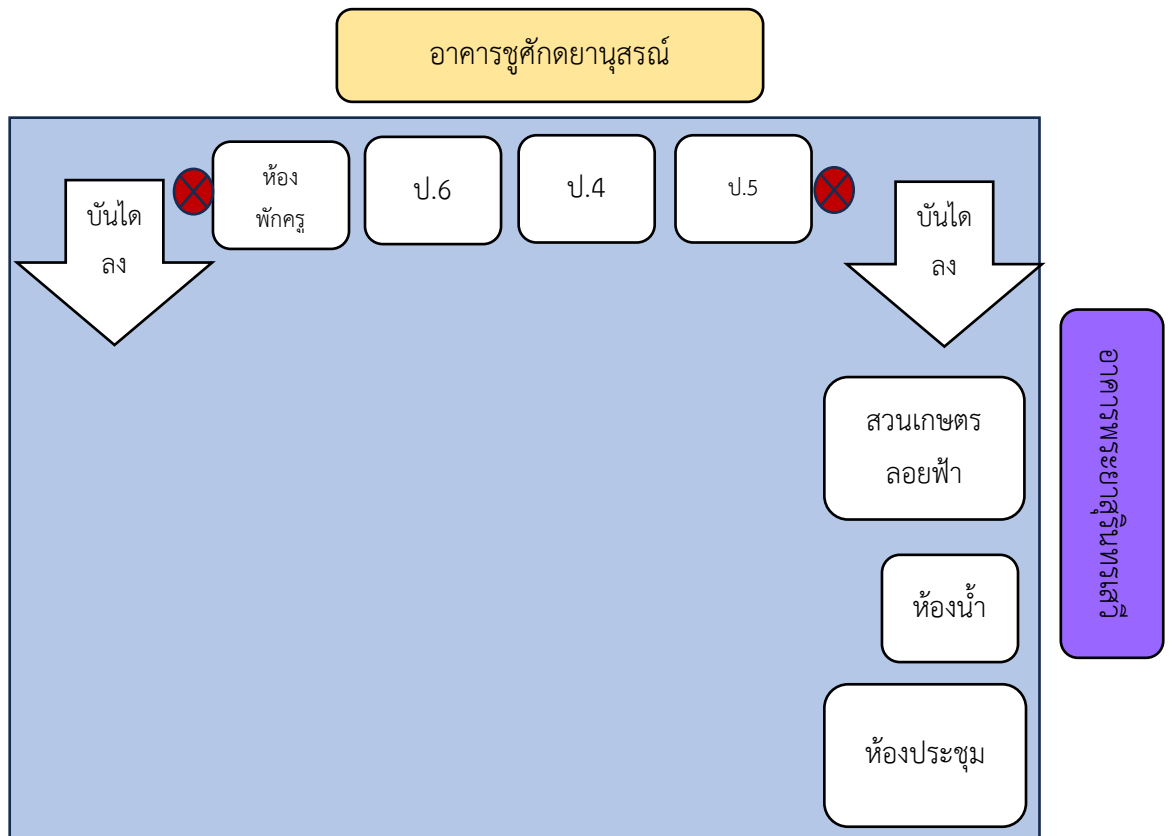
แผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 1

แผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 2

แผนผังที่ตั้งอาคาร ชั้นที่ 3

4. โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดอัคคีภัย

ทีมปฏิบัติการ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน นายอนุพล ตะเนา	1. รับฟังรายงานสถานการณ์ต่างๆ เพื่อตัดสินใจและสั่งการเกี่ยวกับการระงับอัคคีภัยและการอพยพหนีไฟ 2. ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. รายงานผลการเกิดเพลิงไหม้ให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป
ทีมดับเพลิง นายชินทร์ กลีบเมฆ (หัวหน้าทีม) นายมลธวัช วิสัยลา นายศุภวัฒน์ แสงอ่อน นางสาวอภิญา เพ็ญทรัพย์	1. เมื่อได้รับรู้/รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสำนักงานให้เข้าไปทำการดับเพลิงในทันที โดยใช้ถังดับเพลิงที่ติดตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง 2. วิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงของการเกิดอัคคีภัยว่า อยู่ระดับใด (อัคคีภัยขั้นต้นหรืออัคคีภัยขั้นรุนแรง) ภายใต้ การตัดสินใจของหัวหน้าทีมดับเพลิง 3. แจ้งผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน/ทีมประชาสัมพันธ์ (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) ให้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อขอความช่วยเหลือในการดับเพลิง
ทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา นางสุกัลยา อีวีระปัญญา (หัวหน้าทีม) นางสาวศิริประภา หาญพุดม นางสาวพนิดา ฮุนนางกูร นางสาวภัทรจารินทร์ พันธ์พันธุ์ นางสาวกันยา วงศ์ไทย นางสาวสุชาวดี กัณหา นางสาวน้ำทิพย์ พิศวงศ์	1. เป็นผู้นำทางในการพาบุคลากร นักเรียน และผู้ใช้บริการ อาคารอพยพหนีไฟไปจุดรวมพลอย่างรวดเร็วและปลอดภัย 2. ช่วยเคลื่อนย้ายและค้นหาผู้บาดเจ็บออกจากอาคาร (หากมี) เพื่อส่งต่อไปยังทีมปฐมพยาบาล 3. ช่วยเคลื่อนย้ายสิ่งของและทรัพย์สินต่างๆ ที่สำคัญออกจากอาคาร รวมถึงสิ่งของที่อาจจะเป็นเชื้อเพลิงให้เกิดการลุกไหม้ขยายพื้นที่และความรุนแรงมากขึ้น
ทีมประชาสัมพันธ์ นางสาวปรีตตา วันยุมา (หัวหน้าทีม) นางสาวศิริพร แสงวงศ์ นางสาวพรสวรรค์ ทนขุนทด	1. กดกระดิ่งเตือนภัยหรือสวิตช์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ (กรณีได้รับการติดตั้งแล้ว) 2. แจ้งหน่วยงาน/ส่วนงานที่อยู่ใกล้เคียงให้รับรู้เหตุการณ์เพลิงไหม้ เพื่อเข้าช่วยในการดับเพลิงและเข้าสู่แผนอพยพหนีไฟของแต่ละองค์กร 3. ช่วยประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการดับเพลิงและการปิดระบบไฟฟ้าในอาคาร ภายใต้การสั่งการของผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่)

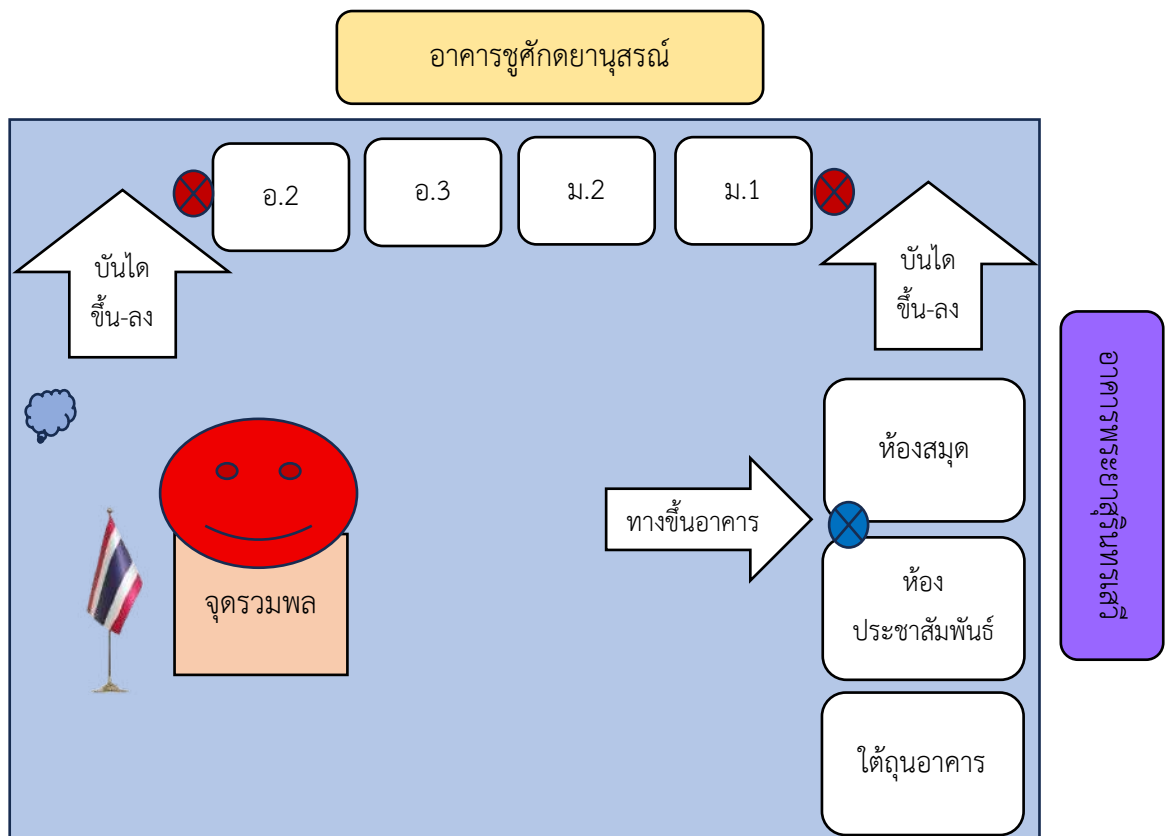
ทีมปฏิบัติการ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
	. รับผิดชอบในการตรวจนับจำนวนบุคลากร/ผู้ให้บริการ เพื่อแจ้งให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือรักษาการแทน/หัวหน้าทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) ตามลำดับ เพื่อดำเนินการต่อในกรณีตรวจนับแล้ว พบว่าบุคลากร/นักเรียน/ผู้ให้บริการยังมีจำนวนไม่ครบ
ทีมปฐมพยาบาล นางสุพัตรา ศรีจันทร์ (หัวหน้าทีม) นางสาวสุดารัตน์ บุญมา นางสาวสุนิสา สระชัย นางสาวปัญญามาศ คล้ายแพร	1. ช่วงแรกของการเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ ให้ช่วยผู้นำทาง (ทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา) ในการพาบุคลากร/นักเรียน และผู้ให้บริการอาคาร อพยพหนีไฟไปจุดรวมพลอย่างรวดเร็วและปลอดภัย 2. ช่วยปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ 3. ช่วยบรรเทาทุกข์ให้กับผู้ได้รับบาดเจ็บและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เพลิงไหม้ 4. ช่วงเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ กรณีไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ให้ช่วยทีมประชาสัมพันธ์ในการตรวจนับจำนวนบุคลากร/นักเรียน และผู้ให้บริการ และแจ้งประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/ส่วนงานใกล้เคียงได้รับรู้เหตุการณ์เพลิงไหม้

หมายเหตุ : บุคลากรที่พบ/เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้เป็นคนแรก จะต้องตะโกนแจ้งเตือนให้ผู้อื่นรับทราบ และเข้าทำการดับเพลิงทันที จนกว่าทีมดับเพลิงของหน่วยงานอื่นจะเข้ามารับช่วงต่อ

5. จุติรวมพลกรณีเกิดอัคคีภัย

เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณแจ้งเหตุฉุกเฉิน หรือมีคำสั่งการอพยพคนออกจากอาคาร ในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ ทุกคนต้องปฏิบัติตาม “โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ และแผนอพยพหนีไฟ” ที่กำหนดไว้ โดยทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา จะต้องนำบุคคลที่อยู่ในอาคารออกไปรวมกัน ณ จุติรวมพล ได้แก่ บริเวณลานอาคารชุดกวดยานุสรณ์ (หน้าเสาธงกลางสนามบาสเกตบอล) เพื่อตรวจสอบจำนวน/รายชื่อ เพราะอาจจะมีบุคคลที่ติดค้างอยู่ในอาคารที่ต้องเข้าไปค้นหาและช่วยเหลือต่อไป

แผนผังจุติรวมพลของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) กรณีเกิดอัคคีภัย

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดอัคคีภัย ซึ่งประกอบด้วย 3 แผนการปฏิบัติงาน ได้แก่

- (1) แผนการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย
- (2) แผนการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย และ
- (3) แผนการปฏิบัติภายหลังเกิดเหตุอัคคีภัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 แผนการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย

6.1.1 การวิเคราะห์หาความเสี่ยงที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดอัคคีภัย รวมทั้งการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการติดตั้งระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ชุดตรวจจับความร้อน (Heat Detector) ชุดตรวจจับควัน (Smoke Detector) กระดิ่งเตือนภัย (Alarm Bell) สวิตช์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ (Manual Station) ป้ายทางหนีไฟ ไฟฉุกเฉิน บันไดหนีไฟ และตู้เก็บพร้อมสายฉีดดับเพลิง (Fire Hose Cabinet) เป็นต้น รวมถึงการทำการประกันอัคคีภัยด้วย

6.1.2 การสำรวจ ตรวจสอบ และเฝ้าระวังการเกิดอัคคีภัย โดยยึดมั่นตามหลักแห่งความปลอดภัย ได้แก่

- (1) การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- (2) การตรวจตราพร้อมซ่อมบำรุง
- (3) การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และ
- (4) การให้ความร่วมมือ

6.1.3 การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยให้บุคลากรทุกคนต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและระงับอัคคีภัยขั้นต้น ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความรู้พื้นฐานด้านอัคคีภัย อาทิ

- การเกิดเพลิงไหม้ - สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้
 - การแบ่งประเภทของเพลิง
 - การป้องกันแหล่งกำเนิดของการติดไฟ การจัดระบบป้องกันอัคคีภัย
 - จิตวิทยาเมื่อเกิดอัคคีภัยและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน
- วิธีการดับเพลิงประเภทต่างๆ - ประเภทของถังดับเพลิงทุกชนิด
 - เครื่องมือดับเพลิงต่างๆ
 - การใช้งานที่ถูกต้อง การดูแลรักษา
 - เรียนรู้เกี่ยวกับสารเคมีติดไฟและสัญลักษณ์วัตถุอันตรายต่างๆ
 - วิธีการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ใช้ในการดับเพลิง
- จัดให้พนักงานฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลขั้นต้น และช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุอัคคีภัย เช่น บาดแผลจากไฟไหม้ บาดแผลจากของมีคม และการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บอย่างถูกต้อง เป็นต้น

6.1.4 การฝึกซ้อมป้องกันและระงับอัคคีภัยขั้นต้น และฝึกซ้อมอพยพหนีไฟประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยบุคลากรทุกคนจะต้องเข้าร่วมการฝึกซ้อมฯ ดังกล่าวอย่างครบถ้วนทุกครั้ง เพื่อการเตรียมพร้อมในการดับเพลิง การรื้อถอนการดับเพลิง การเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน และการอพยพหนีไฟ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ **ทุกคนจะต้องรู้จักและใช้ถังดับเพลิงเป็น เพราะหากเป็นผู้พบ/เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้เป็นคนแรก จักได้เข้าไปทำการดับเพลิงในทันทีได้**

6.1.5 การจัดทำแผนผังอาคาร เส้นทางอพยพหนีไฟ จุดรวมพล กำหนดรายการทรัพย์สินสำคัญที่จะต้องเคลื่อนย้ายทันทีในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้ วิธีการขนย้ายทรัพย์สิน และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก

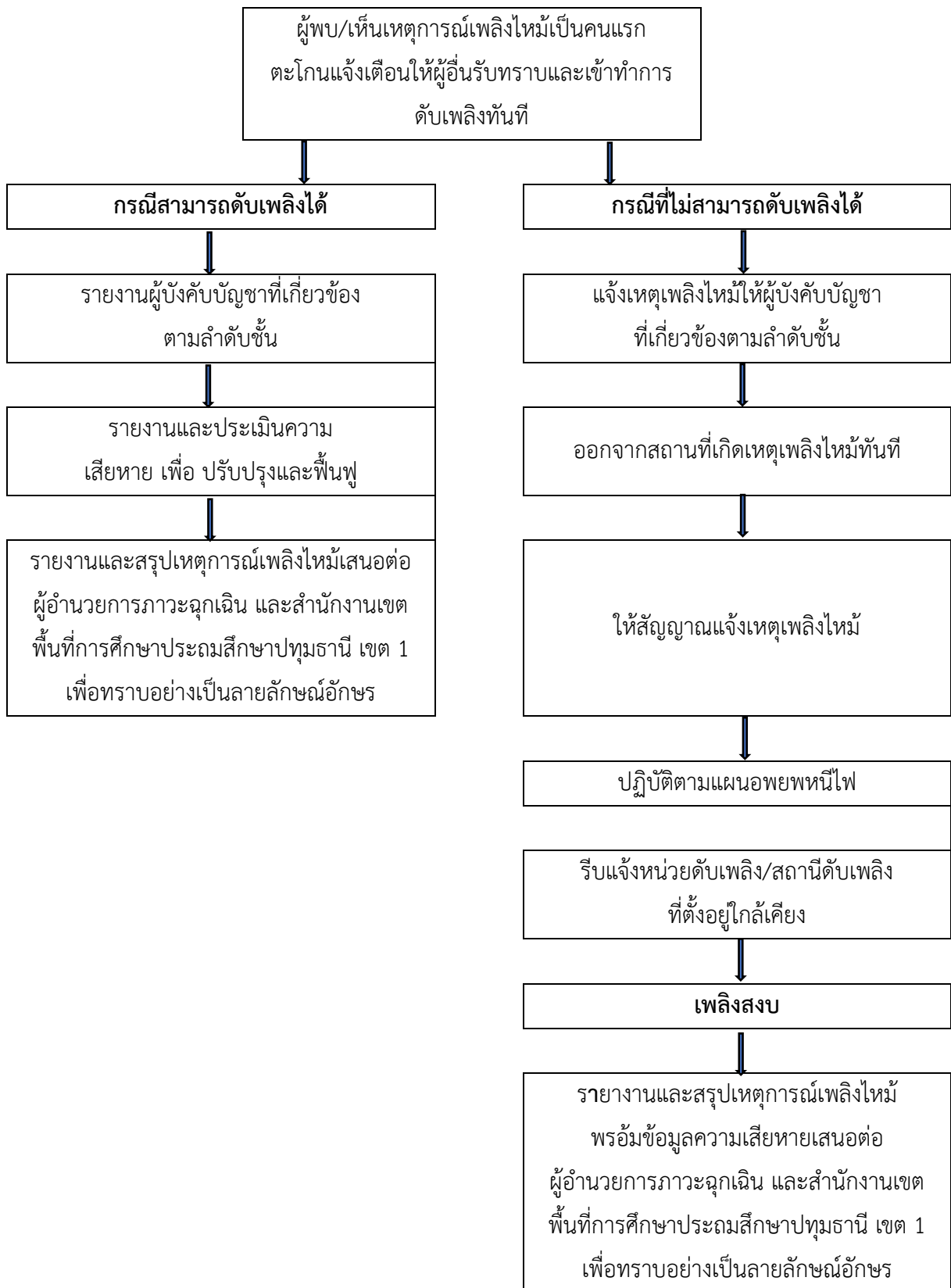
6.1.6 การณรงค้ป้องกันอัคคีภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อจูงใจให้บุคลากร นักเรียน และผู้เข้ามาใช้บริการให้มีความสนใจและตระหนักถึงความปลอดภัยในเรื่องของอัคคีภัย โดยดำเนินการณรงค้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดบอร์ดให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอัคคีภัย ความเสียหาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุอัคคีภัย, แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย การติดตั้งป้ายเตือน ป้ายห้าม วิธีปฏิบัติในบริเวณที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย และการออกแนวปฏิบัติในการตรวจสอบเครื่องใช้ในการระงับอัคคีภัย เป็นต้น

6.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดอัคคีภัย

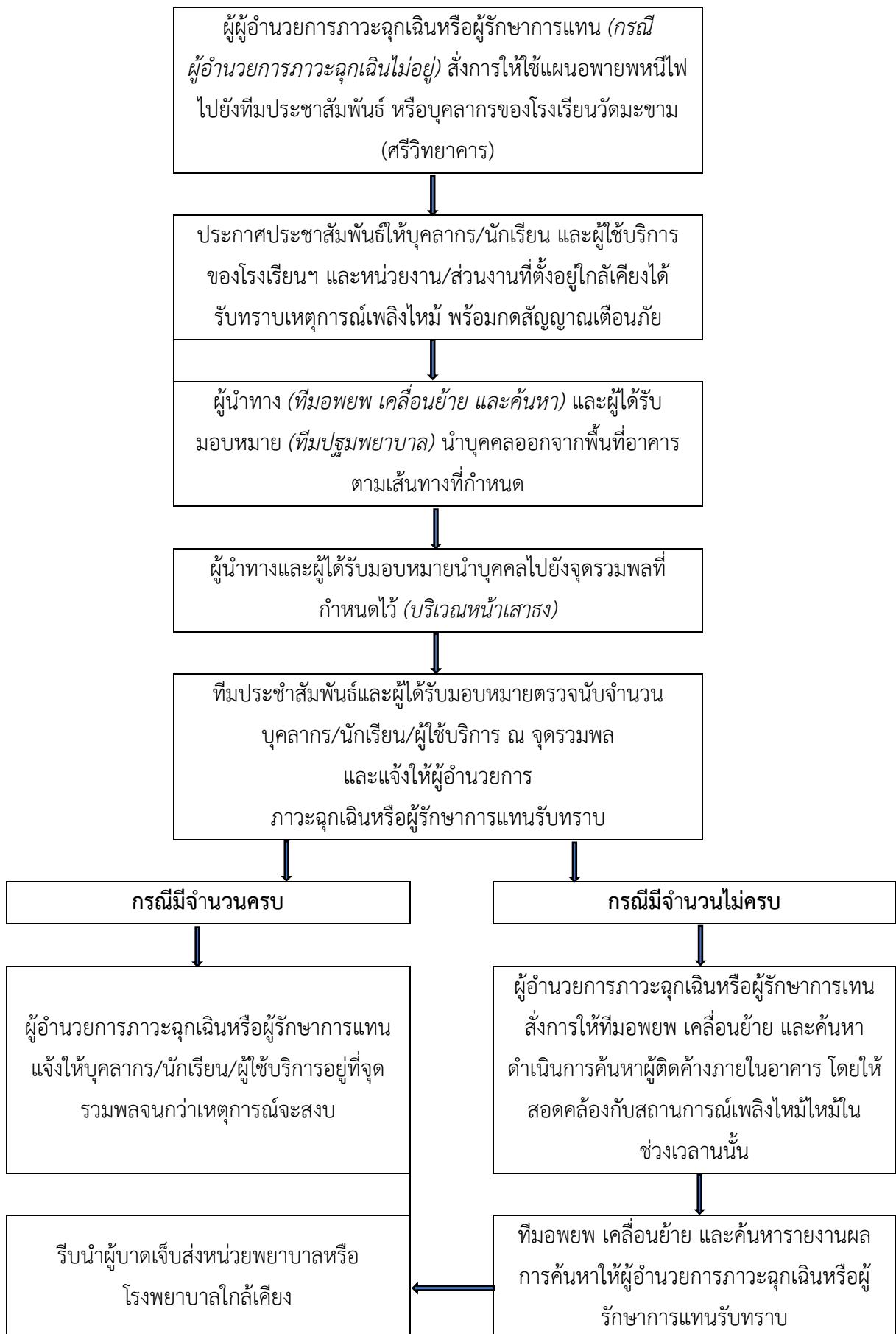
เมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้นภายในอาคารยุทธศาสตร์ บุคลากรของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ทุกคนจะต้องปฏิบัติตนในเบื้องต้น ดังนี้

1. ตั้งสติไม่ตื่นเต้นจนเกินไปและดูให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อตะโกนแจ้งให้ผู้อื่นทราบ รวมถึงการแจ้งให้ทีมดับเพลิงของหน่วยงานต่างๆ เข้าช่วยสนับสนุนในการดับเพลิง
2. ตรวจสอบว่าเป็นไฟประเภทใด เพื่อทำการดับเพลิงได้อย่างถูกวิธี
3. เลือกเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมในการดับไฟและทำการดับเพลิงขั้นต้น เพื่อจำกัดการเกิดไฟไหม้ให้อยู่เพียงอัคคีภัยขั้นต้นเท่านั้น
4. หากไม่สามารถดับไฟได้หรือไม่มีโอกาสลุกลามเป็นอัคคีภัยขั้นรุนแรง ให้แจ้งหัวหน้าสถานศึกษา หรือทีมประชาสัมพันธ์ทราบ เพื่อดำเนินการโทรแจ้งหน่วยดับเพลิง/สถานีดับเพลิงใกล้เคียงเข้าสนับสนุนการดับเพลิง
5. ปฏิบัติตามโครงสร้างการปฏิบัติงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน โดยให้รีบพาคนที่อยู่ภายในอาคารและตัวเองออกจากที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุดและไม่กลับเข้าไปอีก เว้นแต่ผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวเนื่องอยู่ อาทิ ทีมดับเพลิง และทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา หรือจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติขณะเกิดอัคคีภัยที่กำหนดไว้ใน 2 แผนนี้อย่างเคร่งครัด คือ (1) แผนการดับเพลิง และ (2) แผนการอพยพหนีไฟ ดังรายละเอียดในแผนภูมิดังนี้

6.2.1 แผนการดับเพลิง

6.2.2 แผนการอพยพหนีไฟ

6.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังอัคคีภัยสงบ

6.3.1 การบรรเทาทุกข์ หลังเหตุการณ์เพลิงไหม้สงบให้ผู้อำนวยความสะดวกร่วมกับทีมปฐมพยาบาล ดำเนินการสำรวจและตรวจสอบผู้ได้รับบาดเจ็บหรือได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว เพื่อดูแลและช่วยเหลือตามสิทธิ์ที่ควรได้หรือตามความเหมาะสม

6.3.2 การสำรวจความเสียหาย โดยให้ปิดกั้นพื้นที่ที่เกิดเหตุอัคคีภัยไว้ สำหรับให้ผู้อำนวยความสะดวก หัวหน้างาน ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้าร่วมค้นหาสาเหตุของการเกิดอัคคีภัยและร่วมสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นครั้งนี้อย่างโปร่งใส เพื่อประเมินมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นครั้งนี้ รวมถึงการสำรวจความต้องการด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

6.3.3 การฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ให้ผู้อำนวยความสะดวกดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้จากโรงเรียนตามขั้นตอนและระเบียบที่กำหนดอย่างเร่งด่วน หากพื้นที่บริเวณโรงเรียนได้รับความเสียหายมากและไม่สามารถให้บุคลากรเข้าไปปฏิบัติงานตามปกติได้ ให้ขอใช้ห้องปฏิบัติการห้องใดห้องหนึ่ง เป็นสถานที่ทำงานในเบื้องต้นก่อน จนกว่าจะมีกำรปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่ได้รับความเสียหายแล้วเสร็จ

แผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อรองรับภัยพิบัติด้าน

*****“กรณีเกิดแผ่นดินไหว”*****

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผ่นดินไหว

ปัจจุบันภัยที่เกิดจากแผ่นดินไหว รวมถึงอาคารถล่มหลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว เริ่มจะมีผลกระทบต่อภาคเหนือและประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นบุคลากรของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) ทุกคน จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับแผ่นดินไหวอย่างถ่องแท้ด้วยเช่นกัน เพราะหากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวขึ้น จักได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและสามารถเอาชีวิตรอดจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้

แผ่นดินไหว (Earthquake) หมายถึง การสั่นสะเทือนของพื้นดิน อันมีสาเหตุหลักมาจากการขยับเคลื่อนตัวของเปลือกโลก การสั่นสะเทือนนี้อาจมีระดับความรุนแรงขึ้นต่ำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แต่บางครั้งก็อาจมีระดับความรุนแรงในขั้นที่เป็นอันตราย จนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

แผ่นดินไหวตาม หรือทับศัพท์ว่า อาฟเตอร์ช็อก (aftershock) หมายถึง การเกิดแผ่นดินไหวขนาดเล็กที่เกิดขึ้นหลังจากแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่มีก่อนหน้า ในพื้นที่เดียวกับพื้นที่ไหวหลัก หากแผ่นดินไหวตามมีความรุนแรงกว่าการไหวหลัก แผ่นดินไหวตามจะได้รับการระบุว่าเป็นการไหวหลัก ส่วนการไหวหลักก่อนหน้านั้นจะได้รับการระบุให้เป็นฟอร์ช็อกแทน ทั้งนี้ แผ่นดินไหวตามเกิดขึ้นเนื่องจากแผ่นเปลือกโลกโดยรอบได้เคลื่อนย้ายจากรอยเลื่อน เพื่อปรับผลกระทบที่มาจากการไหวหลัก

อาคารถล่ม หมายถึง อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรงเรือน แพ คลังสินค้า และอาคารสำนักงานที่ได้รับความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหวและอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายของอาคารต่างๆ ลงมาได้

ทฤษฎีการเกิดแผ่นดินไหว ที่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันมี 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการขยายตัวของเปลือกโลก (dilation source theory) แผ่นดินไหวเกิดจากการที่เปลือกโลกเกิดการคดโค้งโก่งงออย่างเฉียบพลัน และเมื่อวัตถุขาดออกจากกัน จึงปลดปล่อยพลังงานออกมาในรูปคลื่นแผ่นดินไหว

2. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการคืนตัวของวัตถุ (elastic rebound theory) แผ่นดินไหวเกิดจากการสั่นสะเทือนอันเป็นเหตุผลมาจากการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อน (fault) ดังนั้น เมื่อเกิดการเคลื่อนที่ถึงจุดจุดหนึ่ง วัตถุจึงขาดออกจากกันและเสียรูปอย่างมาก พร้อมกับการปลดปล่อยพลังงานออกมา และหลังจากนั้นวัตถุก็คืนตัวกลับสู่รูปเดิมทฤษฎีนี้สนับสนุนแนวความคิดที่ว่า แผ่นดินไหวมีกลไกการกำเนิดเกี่ยวข้องกับโดยตรงและใกล้ชิดกับรอยเลื่อนที่มีพลัง (active fault) ที่เกิดขึ้นจากผลพวงของการแปรสัณฐานของเปลือกโลก (plate tectonics)

สาเหตุแผ่นดินไหวโดยสรุป

1. แผ่นดินไหวจากธรรมชาติ ส่วนมากเกิดจากการสั่นสะเทือนของพื้นดิน อันเนื่องมาจากการปลดปล่อยพลังงาน เพื่อระบายความเครียดที่สะสมไว้ภายในโลกออกมาอย่างฉับพลัน เพื่อปรับสมดุลของเปลือกโลกให้คงที่ โดยปกติเกิดจากการเคลื่อนไหวของรอยเลื่อน ภายในชั้นเปลือกโลกที่อยู่ด้านนอกสุดของโครงสร้างของโลก มีการเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ อยู่เสมอ แผ่นดินไหวจะเกิดขึ้น เมื่อความเค้นอัน

เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงมีมากเกินไป ภาวะนี้เกิดขึ้นบ่อยในบริเวณขอบเขตของแผ่นเปลือกโลกที่แบ่งชั้นเปลือกโลกออกเป็นธรณีภาค เรียกแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นบริเวณขอบเขตของแผ่นเปลือกโลกนี้ว่า แผ่นดินไหวระหว่างแผ่น (interplate earthquake) ซึ่งเกิดได้บ่อยและรุนแรงกว่าแผ่นดินไหวภายในแผ่น (intraplate earthquake)

2. แผ่นดินไหวจากการกระทำของมนุษย์ มีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น

2.1 การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งอาจพบปัญหาการเกิดแผ่นดินไหว เนื่องจากน้ำหนักของน้ำในเขื่อนกระตุ้นให้เกิดการปลดปล่อยพลังงาน ทำให้สภาวะความเครียดของแรงในบริเวณนั้นเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งทำให้แรงดันของน้ำเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดพลังงานต้านทานที่สะสมตัวในชั้นหิน เรียกแผ่นดินไหวลักษณะนี้ว่า แผ่นดินไหวท้องถิ่น

2.2 การทำเหมืองในระดับลึก จะมีการระเบิดหิน ซึ่งอาจทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนขึ้นได้

2.3 การสูบน้ำใต้ดิน การสูบน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้มากเกินไป รวมถึงการสูบน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งอาจทำให้ชั้นหินที่รองรับเกิดการเคลื่อนตัวได้

2.4 การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ใต้ดิน ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนจากการทดลองระเบิด ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบต่อชั้นหินที่อยู่ใต้เปลือกโลกได้

ภัยที่เกิดจากแผ่นดินไหว สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. ภัยจากการสั่นไหวของพื้นดิน ก่อให้เกิดการปรับตัวของดินที่ต่างกัน การพังทลายของดินและโคลน และการที่ดินมีสภาพกลายเป็นของเหลว อาจเกิดอาคารถล่มได้

2. ภัยจากการยกตัวของพื้นดินบริเวณรอยเลื่อน

3. ภัยที่เกิดจากคลื่นใต้น้ำที่เรียกว่าสึนามิ (Tsunami) คลื่นนี้เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ในทะเลและมหาสมุทร ทำให้เกิดคลื่นทะเลซัดฝั่ง

4. ภัยจากอัคคีภัยหลังการเกิดแผ่นดินไหว

พื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวในประเทศไทย ได้แก่

1. แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่มีแหล่งกำเนิดจากภายนอกประเทศ โดยมีแหล่งกำเนิดจากตอนใต้ของประเทศจีน พม่า ลาว ทะเลอันดามัน ตอนเหนือของเกาะสุมาตรา ซึ่งจะทำให้เกิดแรงสั่นไหวในบริเวณภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

2. แผ่นดินไหวเกิดจากแนวรอยเลื่อนที่ยังสามารถเคลื่อนตัว ซึ่งอยู่บริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ เช่น รอยเลื่อนเชียงแสน รอยเลื่อนแม่ท่า รอยเลื่อนแพร่ รอยเลื่อนเถิน รอยเลื่อนเมยอห้วยธานี รอยเลื่อนศรีสวัสดิ์ รอยเลื่อนเจดีย์สามองค์ และรอยเลื่อนคลองมะรุย

ระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว ตามมาตราเมอร์คัลลี

Mercalli Scale	Richter Scale	ความรุนแรง	สภาพของแผ่นดินไหว	ความรุนแรง	สภาพของแผ่นดินไหว
I	1.5	I	คนธรรมดาจะรู้สึกแต่เครื่องวัดสามารถตรวจจับได้	VII	ผ้าห่มแยก ราวกรุแตก ร่วง
II	2				
III	2.5	II	คนที่มีความรู้สึกไว จะรู้สึกว่าแผ่นดินไหวเล็กน้อย	VIII	ต้องหยุดขับรถยนต์ ดึงราว ปลอมไฟฟ้า
IV	3				
V	3.5	III	คนที่อยู่กับที่ รู้สึกว่าพื้นสั่น	IX	บ้านพังตามแถบรอยแยกของแผ่นดิน ท่อน้ำ ท่อแก๊ส ซาดเป็นตอน ๆ
VI	4				
VII	4.5	IV	คนที่สัญจรไปมา รู้สึกได้	X	แผ่นดินแตกอาตึกแข็งแรงพัง รางรถไฟคดโค้ง ดินลาดเขาเคลื่อนตัว หรือถล่มตอนอื่น ๆ
VIII	5				
IX	5.5	V	คนที่นอนหลับ ก็ตกใจตื่น	XI	ตึกถล่ม สะพานขาด ทางรถไฟ ท่อน้ำและสายไฟ ได้ดินเสียหาย แผ่นดินถล่ม น้ำท่วม
X	6				
XI	6.5	VI	ต้นไม้ล้ม บ้านแกว่ง สิ่งปลูกสร้างบางชนิดพัง	XII	ทุกสิ่งทุกอย่างบนพื้นดินแถบนั้น เสียหายโดยสิ้นเชิง พื้นดินเคลื่อนตัวเป็นลูกคลื่น
XII	7				
	7.5				
	8				

ระดับความรุนแรงแผ่นดินไหว ตามมาตราเมอร์คัลลี

Credit By <http://www.dmr.go.th>

วิธีปฏิบัติตนก่อนเกิดแผ่นดินไหวโดยทั่วไป

เป็นการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อรองรับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติตนขณะเกิดแผ่นดินไหวและหลังเกิดแผ่นดินไหวสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินก็จะลดน้อยลงลงตามไปด้วย ซึ่งวิธีปฏิบัติตนก่อนเกิดแผ่นดินไหวโดยทั่วไปมีดังนี้

1. จัดทำแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินหรือสร้างแนวปฏิบัติที่เข้าใจร่วมกันของผู้อยู่อาศัย เพื่อให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถเอาชีวิตรอดได้ หากเกิดแผ่นดินไหวที่รุนแรงหรือร้ายแรงขึ้น รวมถึงการฝึกซ้อมการอพยพไปยังจุดรวมพลที่ปลอดภัยด้วย
2. ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่อาจจะเกิดขึ้นจากกรมอุตุนิยมวิทยาหรือจากทางราชการ ผ่านทางวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต
3. ควรมีไฟฉายพร้อมถ่าน และกระเป๋าเตรียมไว้ในอาคาร/บ้านเรือน และให้ทุกคนทราบว่าอยู่ที่ไหน
4. ศึกษาการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน

5. ควรมีเครื่องมือดับเพลิงไว้ในอาคาร/บ้านเรือน เช่น เครื่องดับเพลิง ถังทราย เป็นต้น
6. ควรทราบตำแหน่งของวาล์วปิดก๊าซ วาล์วปิดน้ำ และสะพานไฟฟ้า สำหรับตัดกระแสไฟฟ้า และทุกคนในอาคาร/บ้านเรือนควรจะทราบวิธีการปิดวาล์วถังแก๊ส น้ำ และยกสะพานไฟฟ้า
7. อย่าวางสิ่งของหนักบนชั้น หรือหิ้งสูงๆ เมื่อแผ่นดินไหวอาจตกลงมาเป็นอันตรายได้
8. ยึดหรือผูกอุปกรณ์ต่างๆ หรือเครื่องใช้หนักๆ ให้แน่นกับพื้นผนังอาคาร/บ้านเรือน
9. ควรมีการวางแผนเรื่องจุดรวมพล/จุดนัดหมาย ในกรณีที่ต้องพลัดพรากจากกัน เพื่อมารวมกันอีกครั้งในภายหลัง
10. สร้างอาคาร/บ้านเรือนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือ ตามที่กฎหมายกำหนด

วิธีปฏิบัติตนขณะเกิดแผ่นดินไหวโดยทั่วไป

การเกิดแผ่นดินไหวเป็นภัยธรรมชาติที่เราไม่สามารถคาดการณ์ได้ ดังนั้น เราจึงไม่สามารถล่วงรู้หรือกำหนดสถานที่ที่เราจะอยู่ในขณะเกิดแผ่นดินไหวได้ เหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องรู้วิธีปฏิบัติตนขณะเกิดแผ่นดินไหวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสถานที่ที่เราอยู่ด้วย ซึ่งวิธีปฏิบัติตนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. อย่าตื่นตกใจ พยายามควบคุมสติอยู่อย่างสงบ คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเป็นอันดับแรก ถ้าอยู่ในอาคาร/บ้านเรือนก็ให้อยู่ในอาคาร/บ้านเรือน ถ้าอยู่นอกอาคาร/บ้านเรือนก็ให้อยู่นอกอาคาร/บ้านเรือน เพราะส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บ เพราะวิ่งเข้าออกจากอาคาร/บ้านเรือน
2. ถ้าอยู่ในอาคาร/บ้านเรือนให้ระวังสิ่งของหล่นใส่ โดยให้ยืนหรือหมอบอยู่ในส่วนของอาคาร/บ้านเรือนที่มีโครงสร้างแข็งแรงหรือหลบอยู่ใต้โต๊ะที่สามารถรับน้ำหนักได้มาก และให้อยู่ห่างจากประตู ระเบียง และหน้าต่าง
3. หากอยู่ในอาคารสูง ควรตั้งสติให้มั่นและรีบออกจากอาคารโดยเร็ว หนีให้ห่างจากสิ่งที่จะล้มทับได้
4. เปิดประตูที่สามารถออกได้เร็วที่สุดค้างไว้ เพื่อให้แน่ใจว่ามีทางออก
5. อย่าใช้เทียน ไม้ขีดไฟ หรือสิ่งทำให้เกิดเปลวหรือประกายไฟ เพราะอาจมีแก๊สรั่วอยู่บริเวณนั้น
6. ปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าและวาล์วแก๊สที่กำลังใช้อยู่ทุกประเภท
7. ถ้าเกิดไฟไหม้ขึ้น บริเวณใกล้ตัวหรือที่สามารถเห็นได้ ให้ตะโกนว่าไฟไหม้และรีบหาทางดับไฟ
8. ห้ามใช้ลิฟต์โดยเด็ดขาดขณะเกิดแผ่นดินไหว
9. หากติดอยู่ในลิฟต์ ให้กดปุ่มเปิดลิฟต์ไว้ทุกชั้น พยายามหาทางออกจากลิฟต์ และหากไฟฟ้าดับ แล้วไม่สามารถเปิดประตูได้ ให้กดปุ่มฉุกเฉินไว้อย่างต่อเนื่องและรอให้มีคนติดต่อมา
10. ถ้าอยู่ในที่โล่งแจ้ง ให้อยู่ห่างจากเสาไฟฟ้า รั้วหรือกำแพง สิ่งห้อยแขวนต่างๆ และหลีกเลี่ยงการเดินทางพื้นที่แคบ หน้าผา หรือริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งพื้นที่ปลอดภัยภายนอกที่ดีที่สุดคือ พื้นที่โล่งแจ้ง
11. ถ้ากำลังขับรถ ให้จับพวงมาลัยรถให้แน่น ลดความเร็วลงอย่างช้าๆ จนรถหยุดและอยู่ภายในรถ จนกระทั่งการสั่นสะเทือนจะหยุด และไม่จอดรถกีดขวางทางถนน เพราะอาจจะกีดขวางเส้นทางผ่านของรถพยาบาล รถฉุกเฉิน หรือรถดับเพลิงได้
12. หากอยู่ชายหาดให้อยู่ห่างจากชายฝั่ง เพราะอาจเกิดคลื่นขนาดใหญ่หรือสึนามิพัดเข้าหาฝั่งได้
13. ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ และผู้อื่นเท่าที่ทำได้หรือเต็มความสามารถของตน
14. ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต เพื่อรับฟังข่าวสารที่ถูกต้อง

15. หากสถานการณ์ร้ายแรงให้เดินไปหลบภัยยังสถานที่หลบภัยที่ทางราชการได้จัดเตรียมไว้ และนำสิ่งของติดตัวไปให้น้อยที่สุด

16. เมื่อจวนตัวให้คำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตมากกว่าทรัพย์สิน

วิธีปฏิบัติตนหลังเกิดแผ่นดินไหวโดยทั่วไป

หลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวขึ้นครั้งใด เราอาจจะได้รับผลกระทบหรือได้รับความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินไม่มากนักน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของการสั่นสะเทือนในแต่ละครั้ง ซึ่งหลังจากเกิดแผ่นดินไหวขึ้น จึงมีวิธีปฏิบัติโดยทั่วไป ดังนี้

1. ควรตรวจสอบตัวเองและคนข้างเคียงว่าได้รับบาดเจ็บหรือไม่ หากบาดเจ็บ ให้ทำการปฐมพยาบาลขั้นต้นก่อน จากนั้นให้นำตัวผู้บาดเจ็บส่งสถานพยาบาลหรือหน่วยแพทย์ที่ใกล้ที่สุด
2. ควรรีบออกจากอาคาร/บ้านเรือนที่เสียหายทันที เพราะหากเกิดแผ่นดินไหวตามมา อาคาร/บ้านเรือนอาจพังทลายลงมาทับและได้รับบาดเจ็บได้
3. สวมรองเท้าเสมอ โดยเฉพาะรองเท้าหุ้มส้น เพราะอาจมีเศษแก้ว วัสดุแหลมคม หรือเศษสิ่งปรักหักพังต่างๆ ทำให้ได้รับบาดเจ็บได้
4. ตรวจสอบสายไฟ ท่อน้ำ ท่อแก๊ส ถ้าแก๊สรั่วให้ปิดวาล์วถึงแก๊ส ยกสะพานไฟ และอย่าจุดไม้ขีดไฟหรือก่อไฟ จนกว่าจะแน่ใจว่าไม่มีแก๊สรั่ว
5. ตรวจสอบแก๊สรั่วด้วยการดมกลิ่น ถ้าได้กลิ่นให้เปิดประตูหน้าต่างทุกบาน เพื่อระบายอากาศ
6. ให้ออกจากบริเวณที่สายไฟขาด และวัสดุสายไฟพาดถึง
7. ให้เปิดวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อฟังและอ่านคำแนะนำฉุกเฉิน แต่อย่าใช้โทรศัพท์นอกจากรณีความจำเป็นจริงๆ
8. สำรวจดูความเสียหายของท่อส้วม ท่อน้ำ และท่อน้ำทิ้ง ก่อนใช้
9. อย่าเป็นไทยมุงหรือเข้าไปในเขตที่มีความเสียหายสูง หรืออาคาร/บ้านเรือนพัง และอย่าแพร่ข่าวลือ

2. โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดแผ่นดินไหว

การจะดำเนินงานตามโครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ กรณีเกิดแผ่นดินไหวนี้ จะขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของการเกิดแผ่นดินไหวและความเสียหายที่เกิดขึ้น ดังนั้น การจะดำเนินงานตามโครงสร้างทีมปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ก็ขึ้นอยู่กับบริบทของเหตุการณ์แผ่นดินไหวในขณะนั้นด้วย ว่ามีความรุนแรง และได้สร้างความเสียหายมากน้อยเพียงใด โดยบุคลากรของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) จะต้องปรับใช้ และดำเนินการให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ให้มากที่สุด โดยมีรายละเอียดโครงสร้างทีมปฏิบัติการฯ ดังนี้

ทีมปฏิบัติการ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน นายอนุพล ตะเนา	1. ตัดสินใจและสั่งการให้มีการอพยพบุคลากร/นักเรียน และ ผู้ใช้บริการไปยังจุดรวมพลที่กำหนดไว้ 2. รับฟังรายงานสถานการณ์ต่างๆ เพื่อตัดสินใจและสั่งการ เกี่ยวกับการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน กรณีเกิดแผ่นดินไหว โดยเฉพาะการเกิดแผ่นดินไหวที่รุนแรงและได้สร้างความเสียหายที่ร้ายแรงขึ้น 3. ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4. รายงาน ผลกระทบที่ได้รับ หรือผลเสียหายที่เกิดขึ้น ให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปรับทราบ
ทีมดับเพลิง นายชรินทร์ กลีบเมฆ (หัวหน้าทีม) นายมลธวัช วิสัยลา นายศุภวัฒน์ แสงอ่อน นางสาวอภิญญา เพิ่มทรัพย์	1. ช่วงแรกของการเกิดแผ่นดินไหว ให้ช่วยผู้นำทาง (ทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา) ในการอพยพบุคลากร/นักเรียน และ ผู้ใช้บริการออกจากอาคารไปจุดรวมพลที่กำหนดไว้ 2. กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในอาคารที่เป็นผลสืบเนื่องมาจาก แผ่นดินไหว ให้ดำเนินการดังนี้ 2.1 ให้เข้าไปทำการดับเพลิงอย่างเร่งด่วน โดยใช้ถังดับเพลิงที่ ติดตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง 2.2 ก่อนที่ทีมดับเพลิงจะเข้าไปดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะต้องวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ของแผ่นดินไหวและ โครงสร้างของอาคารในขณะนั้นประกอบการตัดสินใจ ด้วย หรือให้อยู่ภายใต้การสั่งการและการตัดสินใจร่วม ของผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินหรือผู้ รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) 2.3 วิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงของการเกิดอัคคีภัยว่า อยู่ระดับใด (อัคคีภัยขั้นต้นหรืออัคคีภัยขั้นรุนแรง) ภายใต้การตัดสินใจของหัวหน้าทีมดับเพลิง 2.4 แจ้งผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน/ทีม

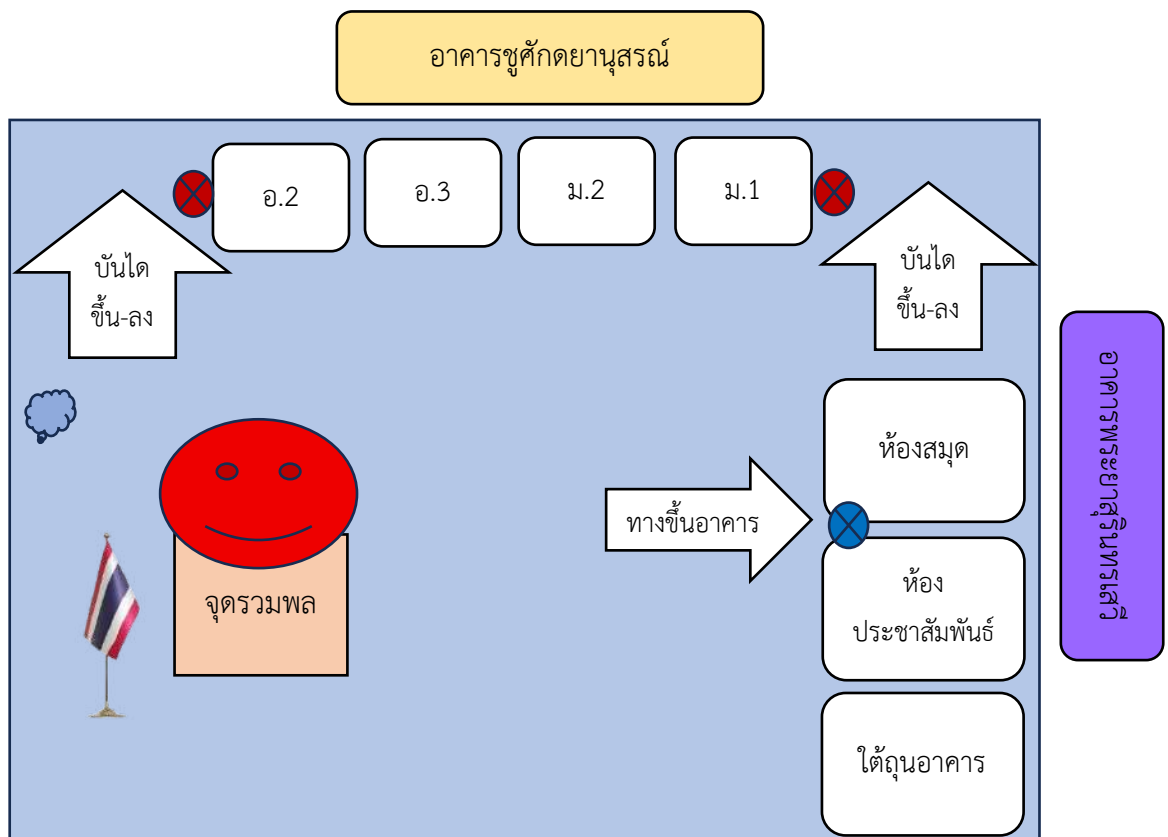
ทีมปฏิบัติการ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
	ประชาสัมพันธ์ (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) ให้ประสานงาน กับ หน่วยงาน ภายนอก เพื่อขอความช่วยเหลือในการดับเพลิง 3. หลังจากแผ่นดินไหวสงบ ให้ร่วมกับผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) กับทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหาตรวจสอบผลกระทบหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น
ทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา นางสุกัลยา อีวีระปัญญา (หัวหน้าทีม) นางสาวศิริประภา หาญพุดม นางสาวพนิดา ฮุนนางกูร นางสาวภัทรจารินทร์ พันธ์พันธ์ นางสาวกันยา วงศ์ไทย นางสาวสุชาวดี กัณหา นางสาวน้ำทิพย์ พิศวงศ์	1. เป็นผู้นำทีมในการอพยพบุคลากร/นักเรียน และผู้ใช้บริการออกจากอาคารไปจุดรวมพลที่กำหนดไว้อย่างรวดเร็วและปลอดภัย 2. ช่วยเคลื่อนย้ายและค้นหาผู้บาดเจ็บออกจากอาคาร (หากมี) เพื่อส่งต่อไปยังทีมปฐมพยาบาล แต่ก่อนที่ทีมอพยพฯ จะดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะต้องวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ของแผ่นดินไหวและโครงสร้างของอาคารในขณะนั้นประกอบการตัดสินใจด้วย หรือให้อยู่ภายใต้การสั่งการและการตัด สิ้นใจร่วม ของผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือ ผู้รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) 3. หลังจากแผ่นดินไหวสงบ ให้ร่วมกับผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) กับทีมดับเพลิงตรวจสอบผลกระทบหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น
ทีมประชาสัมพันธ์ นางสาวปริตตา วันยุมา (หัวหน้าทีม) นางสาวศิริพร แสงวงศ์ นางสาวพรสวรรค์ ทนขุนทด	1. ช่วยประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายใน เพื่อสนับสนุนการค้นหาผู้รอดชีวิต การปิดระบบไฟฟ้าในอาคาร และการดับเพลิง ภายใต้การสั่งการของผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือผู้รักษาการแทน (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) 2. รับผิดชอบในการตรวจนับจำนวนบุคลากร/นักเรียน และผู้ใช้บริการ เพื่อแจ้งให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉิน หรือรักษาการแทน/หัวหน้าทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา (กรณีผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินไม่อยู่) ตามลำดับ เพื่อดำเนินการต่อในกรณีตรวจนับแล้ว พบว่าบุคลากร/นักเรียน/ผู้ใช้บริการยังมีจำนวนไม่ครบ

ทีมปฏิบัติการ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ทีมปฐมพยาบาล นางสุพัตรา ศรีจันทร์ (หัวหน้าทีม) นางสาวสุดารัตน์ บุญมา นางสาวสุนิสา สระชัย นางสาวปัญญามาศ คล้ายแพร	1. ช่วยปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ 2. ช่วยบรรเทาทุกข์ให้กับผู้ได้รับบาดเจ็บและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว 3. ช่วงเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว กรณีไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ให้ช่วยทีมประชาสัมพันธ์ในการตรวจนับจำนวนบุคลากร/นักเรียน และผู้ให้บริการ

3. จุดรวมพลกรณีเกิดแผ่นดินไหว

เมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ทุกคนต้องปฏิบัติตาม “โครงสร้างทีมปฏิบัติการและหน้าที่ความรับผิดชอบ และขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหว” ที่กำหนดไว้ โดยทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา จะต้องนำบุคคลที่อยู่ในอาคารออกไปรวมกัน ณ จุดรวมพล ได้แก่ บริเวณลานจอดรถด้านหลังสำนักงาน ไปรษณีย์หรือด้านข้างสหกรณ์ออมทรัพย์ มช. เพื่อตรวจสอบจำนวน/รายชื่อ เพราะอาจจะมีบุคคลที่ติดค้างอยู่ในอาคารที่ต้องเข้าไปค้นหาและช่วยเหลือต่อไป

แผนผังจุดรวมพลของโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) กรณีเกิดแผ่นดินไหว

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดแผ่นดินไหว

เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากแผ่นดินไหว รวมถึงอาคารล้มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) จึงได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติในระยะก่อนเกิดแผ่นดินไหว ขณะเกิดแผ่นดินไหว และภายหลังเกิดแผ่นดินไหว เพื่อให้บุคลากรถือปฏิบัติและสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนเกิดแผ่นดินไหว

เป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมความพร้อม ลดผลกระทบความเสียหาย และแก้ไขปัญหาอุปสรรคไว้ล่วงหน้าก่อนที่แผ่นดินไหวและอาคารล้มจะเกิดขึ้น ได้แก่

4.1.1 การติดตามข้อมูลข่าวสารของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือทางราชการ จกวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต โดยให้เชื่อฟังคำเตือนอย่างเคร่งครัด

4.1.2 สำรวจพื้นที่เสี่ยง โดยการตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารและเครื่องใช้ภายในอาคารเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความพร้อมรองรับแผ่นดินไหวได้ หรือเพื่อลดสาเหตุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินขึ้นได้ เช่น การยึดอุปกรณ์ ตู้ และชั้นวางหนังสือติดไว้กับฝาหรือเสาให้มั่นคงและไม่วางของหนักบนที่สูง เป็นต้น

4.1.3 สำรวจพื้นที่ปลอดภัยที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ทำงานของบุคลากรและพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องและถูกวิธีเมื่อเกิดแผ่นดินไหวขึ้น ณ จุดต่างๆ

4.1.4 การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมถึงการดับเพลิงที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากแผ่นดินไหว เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความรู้พื้นฐานเรื่องดังกล่าวและสามารถเอาชีวิตรอดได้ รวมถึงการช่วยเหลือชีวิตคนอื่น หากต้องพบกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่รุนแรง

4.1.5 จัดทำแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดแผ่นดินไหว เพื่อให้โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.1.6 การฝึกซ้อมความพร้อมของบุคลากรตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน กรณีเกิดแผ่นดินไหวโดยเฉพาะวิธีปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหวและการอพยพไปยังจุดรวมพลที่ปลอดภัย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและบุคลากรทุกคนจะต้องเข้าร่วมการฝึกซ้อมดังกล่าวอย่างครบถ้วนทุกครั้งด้วย

4.1.7 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแผ่นดินไหว เพื่อให้บุคลากร/นักเรียน และผู้ให้บริการเกิดความตระหนักและความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

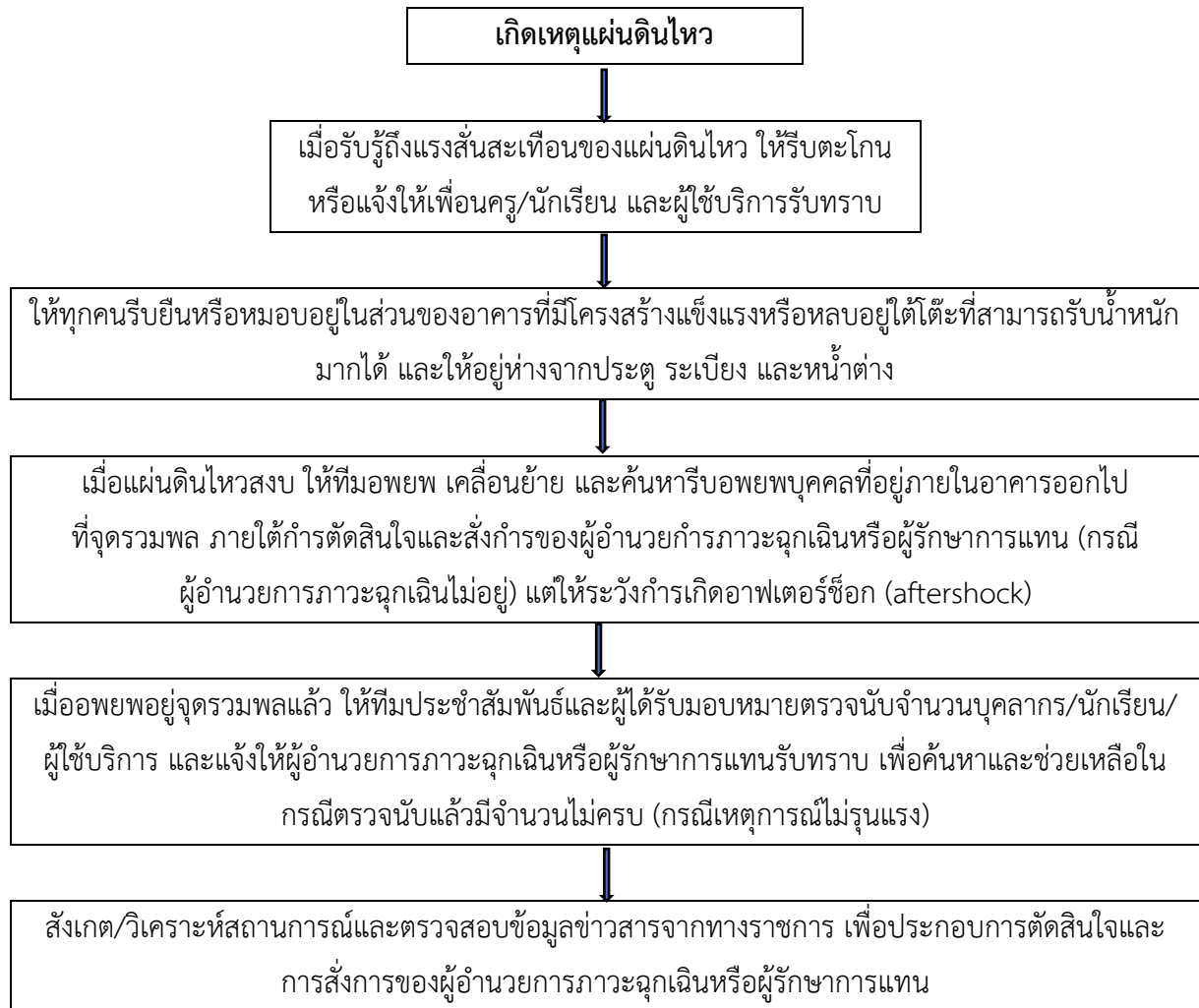
4.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหว

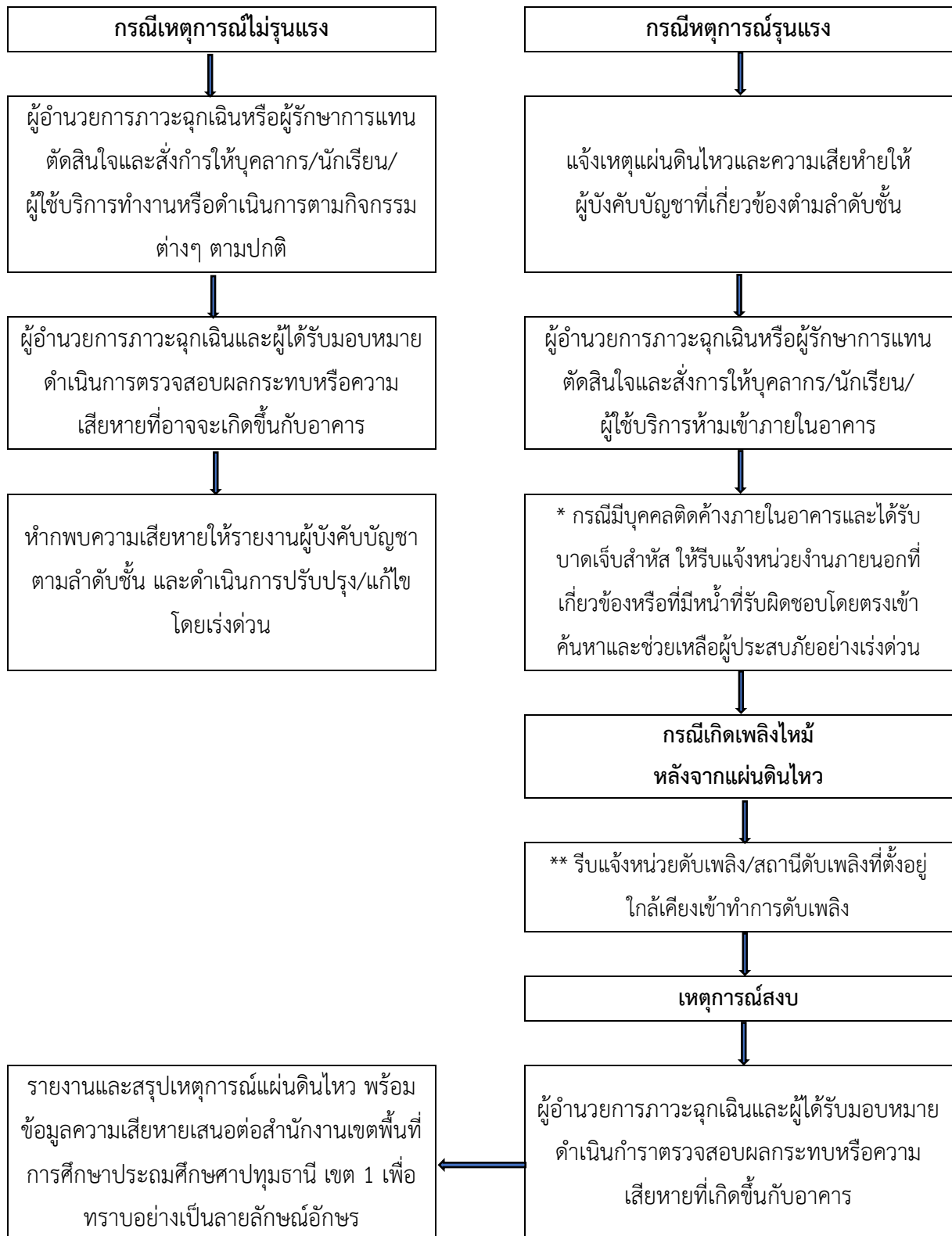
การดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหว ควรพิจารณาการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 เหตุการณ์หลัก ได้แก่

1. เหตุการณ์ไม่รุนแรง คือ แผ่นดินไหวมีระดับความรุนแรงไม่มากนัก และไม่ได้สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. เหตุการณ์รุนแรง คือ แผ่นดินไหวมีระดับความรุนแรงที่สูงมากและได้สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินค่อนข้างมากด้วย หรือได้เกิดภาวะความเสี่ยงขึ้นกับบุคลากร/นักเรียน โดยเฉพาะการเข้าไปใช้อาคารในการปฏิบัติงานตามปกติ

โดยโรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) มีแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหวดังนี้

หมายเหตุ : กรณีแผ่นดินไหวไม่กระทบโครงสร้างของอาคารหรืออาคารยังคงมีความมั่นคงแข็งแรงอยู่ให้ดำเนินการดังนี้

* ให้ทีมอพยพ เคลื่อนย้าย และค้นหา และทีมปฐมพยาบาล รวมถึงผู้ได้รับมอบหมายเข้าค้นหาช่วยเหลือ และปฐมพยาบาลผู้ประสบภัยได้

** ให้ทีมดับเพลิง หรือผู้ได้รับมอบหมายเข้าทำการดับเพลิงในเบื้องต้นได้

4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดแผ่นดินไหว

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือบุคลากร/นักเรียน และผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงหลังเกิดแผ่นดินไหว เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ประสบภัยดังนี้

4.3.1 การบรรเทาทุกข์ หลังเหตุการณ์แผ่นดินไหวส่งให้ผู้อำนวยความสะดวกฉุกเฉินร่วมกับทีมปฐม

พยาบาล ดำเนินการตรวจสอบผู้ได้รับบาดเจ็บหรือได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว เพื่อดูแลและช่วยเหลือตามสิทธิ์ที่ควรได้หรือตามความเหมาะสม รวมถึงการสำรวจความต้องการการดำเนินงานของผู้ประสบภัยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

4.3.2 การสำรวจความเสียหายของอาคาร แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

กรณีเหตุการณ์ไม่รุนแรง : ให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินและผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับพื้นที่ต่างๆ ของอาคารอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อเป็นการบริหารความเสี่ยง รวมถึงการทำความสะอาดอาคารหรือปรับปรุงแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็วและพร้อมในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกคน

กรณีเหตุการณ์รุนแรง : ให้ปิดกั้นพื้นที่อาคารไว้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินหัวหน้างาน ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก เข้าร่วมสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างอาคารและประเมินมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ หากสำรวจและประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างอาคารแล้ว พบว่า อาคารเสียหายมากและไม่สามารถจะเข้าใช้อาคารต่อไปได้ ให้ปิดอาคารเป็นการถาวรและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับผู้บริหาร และถ้าหากอาคารได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อยและไม่กระทบต่อโครงสร้างหลักของอาคาร ให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินแจ้งบุคลากรทุกคนได้รับทราบและให้ดำเนินการดังเช่นกรณีของเหตุการณ์ไม่รุนแรงตามข้อที่ 1 ข้างต้น

4.3.3 การฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ให้ผู้อำนวยการภาวะฉุกเฉินดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินจากสำนักงานงบประมาณ หรืองบประมาณเงินรายได้ได้ตามขั้นตอนและระเบียบที่กำหนดอย่างเร่งด่วน หากพื้นที่บริเวณโรงเรียนได้รับความเสียหายมากและไม่สามารถให้บุคลากร/นักเรียนเข้าไปปฏิบัติงานตามปกติได้ให้ขอใช้ อาคารหรือห้องอื่นๆ ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหวใช้เป็นสถานที่ทำงานในเบื้องต้นก่อน จนกว่าจะมีการปรับปรุง ซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารที่ได้รับความเสียหายแล้วเสร็จ

บรรณานุกรม

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2556). กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการ และ ดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกัน และระงับอัคคีภัย พ.ศ.2555. (9 มกราคม 2556) ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130 ตอนที่ 2 ก.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2556). กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการและ ดำเนินการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมี อันตราย พ.ศ.2546. (29พฤศจิกายน 2556) ราชกิจจานุเบกษา, 130 (113 ก), 9-19.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2556). คู่มือโครงการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม ในการ ทำงานในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2556). พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2554. (17 มกราคม 2554) ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 128 ตอนที่ 4 ก.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). การปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคโควิด 19. นนทบุรี : โรงพิมพ์ บริษัท คิว แอคเวอร์ไทซิง จำกัด.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. แบบประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 จาก<https://sites.google.com/site/songsermeducation2/prakas1/matrthanrongreinykhum khxng deklaeabaebprameintnxeng>
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก.มาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 จาก https://www.thaichildrights.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2018/03/Safe-School-standard.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับพัฒนา พ.ศ.2563). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการเตรียมความพร้อมการเปิดภาคเรียนด้านความปลอดภัย ปีการศึกษา 2565 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID19). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานควบคุมภัยอันตราย เขตเมกุโระ. (2550). คู่มือการรับมือแผ่นดินไหว. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม

2565 จาก <https://site.thaiembassy.jp/th/damrongdhama/announcement-for-thai/4360/>
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำนักมาตรฐาน
การศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.**

2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 จาก

<http://www.ssko.moph.go.th/news2/details.php?id=4079>

